

Cənub Qaz Dəhlizi
Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

31 dekabr 2016-cı il

Mündəricat**Müstəqil auditorun hesabatı****Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları**

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat.....	2
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	3
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər

1. Korporativ məlumat	5
2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri.....	5
3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri	19
4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərtlər	22
5. Səqmentlər üzrə məlumat	24
6. Neft-qaz aktivləri.....	27
7. Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri.....	28
8. Avans ödənişləri	28
9. Asılı müəssisəyə investisiya	29
10. Kredit üzrə debitor borcları	30
11. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər	30
12. Debitor borcları	31
13. Mal-material ehtiyatları	31
14. Digər cari aktivlər.....	31
15. Nizamnamə kapitalı, əlavə ödənilmiş kapital, digər ehtiyatlar və qeyri-nəzarət payı	31
16. Borc öhdəlikləri və Dövlət qrantı.....	32
17. Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər	33
18. Ticarət və digər kreditor borcları, hesablanmış öhdəliklər.....	34
19. Gəlirlər, hesablanmış gəlirlər və təxirə salınmış gəlirlər.....	34
20. Satışların maya dəyəri.....	34
21. Vergilər	34
22. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	36
23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri	37
24. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	40
25. Cari biznes mühiti	43
26. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	44

Müstəqil auditorun hesabatı

Rəy

Biz Cənub Qaz Dəhlizi Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ("Şirkət") və onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 31 dekabr 2016-cı il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici məlumatların icmalından ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına ("BAS") uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın *Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini üzrə auditorun məsuliyyəti* bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Peşəkar mühasiblərin etika məcəlləsi"nə ("MBESŞ Məcəlləsi") uyğun olaraq biz Qrupdan müstəqillik və biz MBESŞ Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri peşəkar mühakiməmizə uyğun olaraq cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini üçün daha önəmli olan məsələlərdir. Həmin məsələlər ümumilikdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərəfimizdən aparılan audit kontekstində və həmin hesabatlar üzrə rəyimiz formalaşdığı zaman nəzərdən keçirilmişdir və biz bu məsələlərə dair ayrıca rəy bildirmirik. Aşağıda göstərilən məsələlərin hər birinin audit zamanı hansı şəkildə nəzərdən keçirildiyi həmin kontekstdə təsvir olunur.

Biz hesabatımızın *Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini üzrə auditorun məsuliyyəti* bölməsində təsvir olunan öhdəliklərimizi, o cümlədən həmin məsələlərlə bağlı olan öhdəlikləri yerinə yetirdik. Müvafiq olaraq, apardığımız auditə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhrif risklərinin tərəfimizdən qiymətləndirilməsinə cavab verəcək prosedurların yerinə yetirilməsi daxil idi. Audit prosedurlarımızın, o cümlədən aşağıdakı məsələlərin nəzərdən keçirilməsi üçün yerinə yetirilmiş prosedurların nəticələri əlavə edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə audit rəyimizin əsasını təşkil edir.

Uzunmüddətli aktivlərin dəyərsizləşməsi

Biz bu məsələni uzunmüddətli aktivlərin (neft-qaz əmlakı, tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri, uzunmüddətli avans ödənişləri kimi) qalığının maliyyə hesabatlarında əhəmiyyəti, dəyərsizləşmə təhlilinin əsasını təşkil edən fərziyyələrin yüksək dərəcədə subyektivliyi və rəhbərlik tərəfindən əhəmiyyətli mühakimə və təxminlərin işlədilməsinə görə audit üçün ən vacib məsələlərdən biri hesab etdik. Bundan əlavə, 2016-cı ildə neftin qiymətinin düşməsi Qrupun biznes perspektivinə təsir edə və buna görə də potensial olaraq Qrupun aktivlərinin dəyərsizləşməsi ilə nəticələne bilərdi.

Mühüm fərziyyələrə diskont dərəcəsi, təbii qaz və kondensat məhsullarının proqnoz qiymətləri, istehsal proqnozları, gələcək kapital məsrəfləri və işlənmə və istehsal üçün mövcud olan neft və qaz ehtiyatları daxildir.

Dəyərsizləşmə testi rəhbərlik tərəfindən 30 iyun 2016-cı il tarixində həyata keçirilmiş və heç bir dəyərsizləşmə zərərinin tanınmaması ilə nəticələnmişdir. Biz dəyərsizləşmə testi üçün Qrupun istifadə etdiyi modeli təhlil etdik. Biz modeldə istifadə olunan kondensat və qaz qiymətlərini mövcud bazar proqnozları ilə müqayisə etdik. Biz modeldə istifadə olunan diskont dərəcəsinin qiymətləndirilməsi üçün biznesin dəyərləndirilməsi üzrə mütəxəssislərimizi cəlb etdik. Biz modeldəki proqnozlaşdırılmış hasilatı Şirkətin biznes planı ilə müqayisə etdik. Biz dəyərsizləşmə modellərinin və həssaslığın təhlilinin riyazi dəqiqliyini yoxladıq.

Rəhbərlik dəyərsizləşmə göstəricilərinin təhlilini aparmış və 31 dekabr 2016-cı il tarixində uzunmüddətli aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair hər hansı xarici və ya daxili faktorlar qeydə almamışdır. Biz aparılan təhlili və dəyərsizləşməyə səbəb ola biləcək faktorları qiymətləndirdik.

Uzunmüddətli aktivlərin dəyərsizləşmə testinə dair məlumat Qeyd 3-də açıqlanmışdır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və Müşahidə şurasının məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Qrupu ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətlə bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Müşahidə şurası Qrupun maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədımız ümumiyyətlə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürülməklə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- ▶ Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə audite aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Qrupun daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub - olmaması haqqında nəticə çıxarıyıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gələcəyimiz halda, biz auditor hesabatımızda konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Bizim nəticələr audit hesabatımızın tarixinədək əldə etdiyimiz audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- ▶ Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmununu, eləcə də konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.
- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları haqqında rəy bildirmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və fəaliyyəti ilə bağlı kifayət qədər audit sübutlarını əldə edirik. Biz qrup auditinin yönləndirilməsi, nəzarət edilməsi və nəticələrinə görə məsuliyyət daşıyıyıq. Biz audit rəyinə görə müstəsna məsuliyyət daşıyıyıq.

Biz, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları tərəfimizdən müəyyən olunduğu halda Müşahidə şurasının nəzərinə çatdırmalıyıq.

Bundan əlavə biz, Müşahidə şurasına müstəqilliklə bağlı müvafiq etik tələblərə riayət etdiyimiz, eləcə də müstəqilliyimizə təsir göstərə bilməsi əsaslı olaraq ehtimal edilə bilən bütün münasibətlər və digər məsələlər və tələb olunan hallarda müvafiq ehtiyat tədbirləri haqqında xəbər verdiyimiz barədə bəyanat təqdim edirik.

Müşahidə şurasına təqdim edilmiş məsələlərdən biz cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üçün daha önəmli olanları və beləliklə də əsas audit məsələlərini təşkil edən məsələləri müəyyən edirik. Tətbiq edilən qanun və ya normativ aktlar belə məsələlərin açıqlanmasına yol vermədiyi və ya, müəyyən məsələnin auditor hesabatına daxil edilərsə, belə daxil etmənin mənfi nəticələrinin həmin məlumatın açıqlanmasından əldə edilən faydanı üstələyəcəyini müəyyən etdiyimiz çox nadir hallar istisna olmaqla, biz bu məsələləri auditor hesabatında təsvir edirik.

Bu müstəqil auditorun hesabatının təqdim edilməsi ilə nəticələnən auditə görə məsuliyyətli partnyor Nərgiz Kərimovadır.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

Ernst & Yanq Holdings (SiAyEs) Bi.Vi.
şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filialı

Bakı, Azərbaycan
Neftçilər prospekti 153

16 iyun 2017

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)

	Qeyd	31 dekabr 2016 Audit olunmuş	31 dekabr 2015 Audit olunmuş
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Neft-qaz əmlakı	6	449,091	490,333
Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri	7	5,036,901	2,564,393
Avans ödənişləri	8	1,841,943	1,636,491
Asılı müəssisəyə investisiya	9	90,378	60,740
Kredit üzrə debitor borcları	10	355,559	137,497
Digər uzunmüddətli aktivlər		2,012	2,003
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		7,775,884	4,891,457
Cari aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	11	400,384	254,560
Debitor borcları	12	9,477	19,004
Mal-material ehtiyatları	13	10,159	9,335
Hesablanmış gəlirlər	19	1,996	3,119
Digər cari aktivlər	14	29,410	37,924
Cəmi cari aktivlər		451,426	323,942
Cəmi aktivlər		8,227,310	5,215,399
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	15	1,740,800	1,444,900
Əlavə ödənilmiş kapital	15	631,768	–
Digər ehtiyatlar	15	(45,176)	(45,176)
Məcmu məzənnə fərqləri		(35,506)	(23,516)
Bölüşdürülməmiş mənfəət		(30,635)	31,703
Qrupun səhmdarlarına aid olan kapital		2,261,251	1,407,911
Qeyri-nəzarət payı	15	683,961	339,995
Cəmi kapital		2,945,212	1,747,906
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	16	3,773,228	2,191,873
Dövlət qrantı	16	667,116	683,281
Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər	17	82,709	52,066
Təxirə salınmış gəlirlər	19	2,321	5,283
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	21	7,759	8,060
Digər uzunmüddətli öhdəliklər		11,914	10,001
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		4,545,047	2,950,564
Cari öhdəliklər			
Ticarət və digər kreditor borcları	18	231,475	197,025
Qısamüddətli borc öhdəlikləri və uzunmüddətli borc öhdəliklərinin cari hissəsi	16	195,231	–
Hesablanmış öhdəliklər	18	308,849	318,759
Mənfəət vergisi üzrə kreditor borcu		1,496	1,145
Cəmi cari öhdəliklər		737,051	516,929
Cəmi kapital və öhdəliklər		8,227,310	5,215,399

Qrupun adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər

Əfqan İsayev, Baş Direktor

16 iyun 2017-ci il

Adil Paşayev, Maliyyə Direktoru

16 iyun 2017-ci il

Əlavə olunmuş qeydlər bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatının fərkli hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat*(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)*

	Qeyd	31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il Audit olunmuş	31 dekabr 2015-ci ildə başa çatan il Audit olunmuş
Gəlirlər	19	111,489	151,473
Satışların maya dəyəri	20	(69,950)	(69,944)
Ümumi mənfəət		41,539	81,529
Ümumi və inzibati xərclər		(10,802)	(12,510)
Nəqliyyat tarifləri		(3,388)	(4,613)
Digər gəlir		17,495	16,190
Əməliyyat fəaliyyətindən mənfəət		44,844	80,596
Faiz gəliri		7,252	4,895
Maliyyə xərcləri	10, 16, 17	(80,757)	(56,110)
Asılı müəssisələrin nəticələrində pay	9	(4,022)	(5,856)
Məzənnə fərqi, xalis		(26,811)	(85)
Mənfəət vergisindən əvvəl (zərər)/mənfəət		(59,494)	23,440
Mənfəət vergisi xərcləri	21	(1,629)	(3,781)
İl üzrə (zərər)/mənfəət		(61,123)	19,659
Sair ümumi zərər			
<i>Sonrakı dövrdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilməli olan sair ümumi zərər</i>			
Xarici əməliyyatların çevrilməsi üzrə məzənnə fərqləri		(9,997)	(6,411)
Xarici asılı müəssisənin çevrilməsi üzrə məzənnə fərqləri	9	(1,993)	(6,001)
İl/dövr üzrə sair ümumi zərər		(11,990)	(12,412)
İl/dövr üzrə cəmi ümumi (zərər)/gəlir		(73,113)	7,247
(Zərər)/mənfəət aiddir			
Qrupun səhmdarlarına		(62,338)	18,495
Qeyri-nəzarət payına		1,215	1,164
		(61,123)	19,659
Cəmi ümumi (zərər)/gəlir aiddir			
Qrupun səhmdarlarına		(74,328)	6,083
Qeyri-nəzarət payına		1,215	1,164
		(73,113)	7,247

Əlavə olunmuş qeydlər bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat*(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)*

	Qeyd	31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il Audit olunmuş	31 dekabr 2015-ci ildə başa çatan il Audit olunmuş
Əməliyyat fəaliyyətləri			
Vergidən əvvəl (zərər)/mənfəət		(59,494)	23,440
<i>Vergidən əvvəl mənfəəti xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə üzləşdirmək məqsədilə aparılmış qeyri-nağd düzəlişlər</i>			
Maliyyə xərcləri	10, 16, 17	80,757	56,110
Köhnəlmə və tükənmə	20	60,591	53,858
Asılı müəssisənin nəticəsində pay	9	4,022	5,856
Digər gəlir		(17,495)	(16,190)
Faiz gəliri		(7,252)	(4,895)
Məzənnə fərqi		27,342	(164)
<i>Dövriyyə vəsaitlərində dəyişikliklər</i>			
Debitor borcları		9,527	12,638
Mal-material ehtiyatları		(824)	3,817
Hesablanmış gəlirlər		1,123	9,999
Digər aktivlər		8,505	622
Təxirə salınmış gəlirlər		(2,962)	(2,379)
Ticarət və digər kreditör borcları		5,511	(16,267)
Hesablanmış öhdəliklər		(2,996)	8,406
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə əldə edilmiş pul vəsaitləri		106,355	134,851
Ödənilmiş vergi		(1,525)	(2,497)
Alınmış faiz		4,519	4,895
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		109,349	137,249
İnvestisiya fəaliyyətləri			
Depozitlərin yerləşdirilməsi	11	–	(350,000)
Depozitlərin geri götürülməsindən daxilolmalar	11	–	383,246
Üçüncü tərəfə təqdim edilmiş maliyyələşdirmə	10	(93,950)	(27,950)
Asılı müəssisəyə təqdim edilmiş maliyyələşdirmə	10	(147,000)	(45,556)
Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri	8	(290,988)	(548,594)
Neft-qaz əmlakına investisiyalar		(18,174)	(20,234)
Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərclərinə əlavələr		(2,194,932)	(1,313,628)
Asılı müəssisəyə investisiya	9	(38,900)	(17,500)
İnvestisiya fəaliyyətləri üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(2,783,944)	(1,940,216)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətləri			
Səhmdarlar tərəfindən kapital qoyuluşları	15	295,900	1,344,900
Əlavə ödənilmiş kapitalda artım	15	631,768	–
Qeyri-nəzarət payına sahib olan səhmdarların törəmə müəssisəyə qoyuluşu	15	342,751	–
Borc öhdəliklərindən daxilolmalar	16	1,611,186	234,780
Ödənilmiş faiz		(34,375)	–
Törəmə müəssisəsinin səhmlərinin satışından daxilolmalar	15	–	265,649
Maliyyələşdirmə fəaliyyətləri üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		2,847,230	1,845,329
Xalis məzənnə fərqi		(26,811)	–
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım		145,824	42,362
Başlanğıcda pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	11	254,560	212,198
İlin sonunda pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	11	400,384	254,560

Əlavə olunmuş qeydlər bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat*(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)*

	Əsas şirkətin səhmdarlarına aiddir						Qeyri-nəzarət payı	Cəmi kapital
	Nizamnamə kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	Digər ehtiyatlar	Məcmu məzənnə fərqləri	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi		
31 dekabr 2014-cü il	100,000	-	-	(11,104)	13,208	102,104	-	102,104
İl üzrə mənfəət	-	-	-	-	18,495	18,495	1,164	19,659
Sair ümumi zərər	-	-	-	(12,412)	-	(12,412)	-	(12,412)
Cəmi ümumi gəlir/(zərər)	-	-	-	(12,412)	18,495	6,083	1,164	7,247
Səhmdarlar tərəfindən nizamnamə kapitalına qoyuluş (Qeyd 15)	1,344,900	-	-	-	-	1,344,900	-	1,344,900
Törəmə müəssisədə payın satılması (Qeyd 15)	-	-	(45,176)	-	-	(45,176)	338,831	293,655
31 dekabr 2015-ci il	1,444,900	-	(45,176)	(23,516)	31,703	1,407,911	339,995	1,747,906
İl üzrə zərər	-	-	-	-	(62,338)	(62,338)	1,215	(61,123)
Sair ümumi zərər	-	-	-	(11,990)	-	(11,990)	-	(11,990)
Cəmi ümumi gəlir/(zərər)	-	-	-	(11,990)	(62,338)	(74,328)	1,215	(73,113)
Səhmdarlar tərəfindən nizamnamə kapitalına qoyuluş (Qeyd 15)	295,900	-	-	-	-	295,900	-	295,900
Əlavə ödənilmiş kapitalda artım (Qeyd 15)	-	631,768	-	-	-	631,768	-	631,768
Qeyri-nəzarət payın mülkiyyətçiləri olan səhmdarlar tərəfindən törəmə müəssisənin nizamnamə kapitalına qoyuluş (Qeyd 15)	-	-	-	-	-	-	342,751	342,751
31 dekabr 2016-cı il	1,740,800	631,768	(45,176)	(35,506)	(30,635)	2,261,251	683,961	2,945,212

Əlavə olunmuş qeydlər bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

1. Korporativ məlumat

Cənub Qaz Dəhlizi Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ("Şirkət" və ya "CQD QSC") Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 287 sayılı 25 fevral 2014-cü il tarixli Sərəncamı ilə yaradılmışdır. Şirkət 31 mart 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmişdir. Şirkətin 51%-i Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi ("İN") tərəfindən təmsil olunan Azərbaycan Respublikasının hökumətinə ("Dövlət"), 49%-i isə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinə ("SOCAR") məxsusdur. Şirkət Azərbaycan Respublikasında yerləşir. Rəsmi ünvan: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ 1000, Neftçilər prospekti, 73.

Şirkət "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağının tam miqyaslı istismarı, Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin ("CQBK") genişləndirilməsi, Trans-Anadolu Boru Kəməri ("TANAP") və Trans-Adriatik Boru Kəməri ("TAP") layihələrində (birlikdə "Layihələr") Dövlətin iştirak paylarının birləşdirilməsi, idarə edilməsi və maliyyələşdirilməsi məqsədləri ilə təsis edilmişdir.

Şirkətin törəmə müəssisələri aşağıdakılardır:

Adı	Təsis olunduğu ölkə	% kapitalda pay	
		31 dekabr 2016-cı il	31 dekabr 2015-ci
SGC Upstream MMC	Azərbaycan	100%	100%
SGC Midstream MMC	Azərbaycan	100%	100%
TANAP Doğalgaz İletim A.Ş.	Türkiyə	58%	58%
AzTAP GmbH	İsveçrə	100%	100%

Şirkət AzTAP GmbH-nin vasitəçiliyi ilə Trans Adriatic Pipeline AG-də ("TAP AG") 20%-lik pay saxlayır.

13 aprel 2015-ci ildə Şirkət TANAP Doğalgaz İletim A.Ş.-də ("TANAP A.Ş.") 30% səhmlərini Boru Hatları ilə Petrol Taşıma A.Ş.-ya ("BOTAS") satmışdır. 16 aprel 2015-ci ildə Şirkət TANAP A.Ş.-də əlavə 12% səhmi BP Pipelines (TANAP) Limited-ə (BP) satmışdır. Əlavə məlumat 10-cu Qeyddə təqdim edilir.

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Şirkətin və onun törəmə müəssisələrinin (birlikdə "Qrup") 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi ("MUBSK") tərəfindən buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas mühasibat uçotu prinsipləri aşağıda təqdim edilir.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi

Fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi Qrupun fəaliyyətini yaxın gələcəkdə davam etdirəcəyini, aktivlərini realizə edə biləcəyini və fəaliyyətinin adi gedişatında öhdəlik və təəhhüdlərini yerinə yetirə biləcəyini nəzərdə tutur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupun xalis cari öhdəlikləri 285,625 ABŞ dolları məbləğində olmuşdur. Bundan əlavə, 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupun yaxın gələcəkdə əhəmiyyətli pul vəsaitlərinin xərclənməsini tələb edəcək müəyyən təəhhüdləri olmuşdur (Qeyd 24-ə bax).

Fəaliyyətini davam etdirmək bacarığı Qrupun üçüncü tərəflər və onun səhmdarları tərəfindən təqdim edilən maliyyələşmədən kifayət qədər pul vəsaitlərinin əldə etməsindən asılıdır.

Qrupun rəhbərliyi cari Şah Dəniz Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişinə əsasən karbohidrogenlərin satışından daxilolmalardan, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun ("ARDNF") qoyuluşlarından və səhmdarların kapital qoyuluşlarından, eləcə də, xaricdən götürülən borc vəsaitlərindən kifayət qədər daxilolmalar gözləyir. Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, yuxarıda qeyd edilən mənbələrdən alınmış vəsaitlər onun maliyyə öhdəliklərini qarşılamağa kifayət edəcək və Qrup yaxın gələcəkdə fəaliyyətinə davam etdirə biləcək.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Konsolidasiya üçün əsas

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun və onun maliyyə hesabatlarının 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə hesabatlarından ibarətdir.

Tөрəmə müəssisələr (strukturlaşdırılmış müəssisələr daxil olmaqla) Qrupun nəzarətində olduğu bütün müəssisələrdir. Nəzarətə bu halda nail olunur ki, Qrup investisiya obyektində iştirakı ilə əlaqədar dəyişən daxilomalar üzrə risklərə məruz qalsın və ya hüquqlar əldə etsin və investisiya obyektində səlahiyyəti vasitəsilə həmin daxilolmalara təsir etmək imkanı qazansın. Xüsusilə, Qrup investisiya obyektinə yalnız və yalnız aşağıdakılara malik olduğu halda nəzarət edir:

- ▶ Investisiya obyektində səlahiyyətə (yəni investisiya obyektinin müvafiq fəaliyyətini idarəetmə imkanını verən mövcud hüquqlara malik olsun);
- ▶ Investisiya obyektində iştirakla əlaqədar dəyişən daxilolmalar üzrə risklərin təsirinə və ya hüquqlara malik olsun; və
- ▶ Investisiya obyektində olan səlahiyyətdən istifadə edərək, onun daxilolmalarına təsir etmək imkanına malik olsun.

Qrup səs çoxluğundan az paya və ya investisiya obyektində analoji hüquqlara sahib olanda Qrup investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququnun olub-olmadığını qiymətləndirərkən bütün müvafiq fakt və şəraitləri, o cümlədən aşağıdakıları nəzərdən keçirir:

- ▶ Investisiya obyektində digər səsvermə hüquqlarının sahibləri ilə müqavilə əsasında razılaşma;
- ▶ Digər müqavilə əsasında razılaşmalardan irəli gələn hüquqlar;
- ▶ Qrupun səsvermə hüquqları və potensial səs hüquqları.

Qrup investisiya obyektində nəzarətin olub-olmadığını o halda yenidən qiymətləndirir ki, fakt və şəraitlər nəzarətin üç elementindən bir və ya bir neçəsində dəyişikliyin olduğunu göstərsin. Tөрəmə müəssisənin konsolidasiyası Qrup tөрəmə müəssisə üzərində nəzarət əldə edəndə başlayır və Qrup tөрəmə müəssisə üzrə nəzarəti itirəndə başa çatır.

Şirkətdaxili əməliyyatlar, qalıqlar və Qrup şirkətləri arasındakı əməliyyatlar üzrə reallaşmamış gəlirlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından silinir. Həmçinin, reallaşmamış zərərər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır, lakin, köçürülmüş aktivin dəyərsizləşmə göstəricisi kimi nəzərə alınır. Lazım olduqda, tөрəmə müəssisələrin uçot siyasəti Qrup tərəfindən qəbul edilmiş qaydalara uyğun olmaq üçün dəyişdirilir.

Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlirin hər bir komponenti kəsir qalığı olan qeyri-nəzarət payı yaratdığı halda belə Qrupun səhmdarlarına və qeyri-nəzarət paylarına aid edilir.

Müəssisələrin birləşməsi

Müəssisələrin birləşməsi satınalma metodu üzrə uçota alınır. Satınalma dəyəri alış tarixindəki ədalətli dəyərle ölçülən köçürülmüş ödəniş və satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payı məbləğinin məcmusu şəklində ölçülür. Alıcı müəssisə hər bir müəssisə birləşməsi üçün satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payını satın alınan müəssisənin ədalətli dəyəri və ya xalis müəyyən edilə bilən aktivlərinin proporsional payı ilə ölçür. Çəkilən alış məsrəfləri xərclərə silinir və inzibati xərclərə aid edilir. Qrup hər hansı müəssisəni satın aldıqda, o, müvafiq təsnifləşdirmə və təyin olunma üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktiv və passivlərini alış tarixində qüvvədə olan müqavilə şərtləri, iqtisadi şərait və şərtlərə əsasən qiymətləndirir. Bura əsas müqavilədə əlaqədar tөрəmə alətlərin satın alınan müəssisə tərəfindən ayrılması da aid edilir.

Müəssisələrin mərhələli birləşməsi zamanı alıcı müəssisənin satın alınan müəssisədə hər əvvəlki mərhələdə sahib olduğu pay, alış tarixindəki ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilir və mənfəət və ya zərər kimi əks etdirilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Müəssisələrin birləşməsi (davamı)

Qeyri-nəzarət payı olan səhmdarlarla əməliyyatlar

Nəzarətin itirilmədiyi halda Qrupun törəmə müəssisədə olan iştirak payındakı dəyişiklik kapital əməliyyatları kimi (yeni pay sahibləri ilə olan əməliyyatlar kimi) uçota alınmalıdır. Bu cür hallarda nəzarət və qeyri-nəzarət paylarının balans dəyərlərinə, törəmə müəssisədə uyğun iştirak payının dəyişməsinə əks etdirəcək şəkildə düzəliş verilməlidir. Qeyri-nəzarət payına verilən düzəliş məbləği və ödənilən məbləğin ədalətli dəyəri arasındakı fərq birbaşa kapitalda uçota alınmalıdır və Qrupun pay sahiblərinə aid edilməlidir.

Birgə nəzarət altında olan müəssisələrlə birləşmələr

Qrup birləşmə baş verdiyi tarixdən ümumi nəzarət altında olan müəssisələrlə birləşmələrin uçotu üçün "payların birləşdirilməsi" metodunu tətbiq edir.

"Maraqların birləşdirilməsi" metoduna aşağıdakılar daxildir:

- ▶ Birləşən müəssisələrin aktivləri və öhdəlikləri balans dəyəri ilə əks etdirilir. Birləşmə tarixində ədalətli dəyərləri əks etdirmək və ya hər hansı yeni aktiv və ya öhdəliyi tanımaq üçün düzəlişlər aparılmır. Yalnız mühasibat uçotu prinsiplərinin uyğunlaşdırılması məqsədilə düzəlişlərə yol verilir.
- ▶ Birləşdirmə nəticəsində heç bir "yeni" qudvil tanınmır. Tanınan yeganə qudvil birləşən müəssisələrin hər hansı birinə aid olan mövcud qudvildir. Ödənilmiş/köçürülmüş vəsait və alınmış xalis aktivlər arasında hər hansı fərq kapitalın tərkibində tanınır.
- ▶ Cəmi ümumi gəlir birləşmə baş verdiyi dövrdən birləşən müəssisələrin nəticələrini əks etdirir.

Biznes olmayan müəssisənin alınması

Qrup biznes olmayan müəssisəni alanda alış dəyərini alan müəssisənin fərdi şəkildə müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəlikləri arasında onların nisbi ədalətli dəyərləri əsasında, aşağıdakıları nəzərə almaqla, bölüşdürür:

- ▶ monetar aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyəri ilə tanınır;
- ▶ monetar aktivlər və öhdəliklərin ədalətli dəyəri çıxıldıqdan sonra alış dəyərinin qalan hissəsini qeyri-monetar aktivlərə və qeyri-monetar öhdəliklərə onların alış tarixində ədalətli dəyəri əsasında bölüşdürülür.

Asılı müəssisəyə investisiya

Asılı müəssisə Qrupun əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərdiyi müəssisədir. Əhəmiyyətli dərəcədə təsir investisiya obyektinin maliyyə siyasəti və əməliyyat prinsiplərinə dair qərarların qəbul edilməsində iştirak hüququ deməkdir, lakin həmin prinsiplər üzrə nəzarət və ya birgə nəzarəti nəzərdə tutmur.

Qrupun asılı müəssisəyə investisiyası pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən maliyyə hesabatlarına daxil edilir. Pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən asılı müəssisədə investisiya ilkin olaraq maya dəyəri ilə tanınır. Alış tarixindən sonra asılı müəssisənin xalis aktivlərində Qrupun payındakı dəyişiklikləri tanımaq üçün investisiyanın balans dəyərində düzəlişlər edilir. Asılı müəssisəyə aid olan qudvil investisiyanın balans dəyərinə daxil edilir, amortizasiyaya silinmir və fərdi şəkildə dəyersizləşmə baxımından yoxlanılmır.

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat Qrupun asılı müəssisənin əməliyyatlarında payını əks etdirir. Həmin investisiya obyektlərinin digər ümumi gəlirində hər hansı dəyişiklik Qrupun digər ümumi gəlirinin tərkibində təqdim edilir. Bundan əlavə, asılı müəssisənin birbaşa kapitalında tanınmış dəyişikliklər olanda, Qrup müvafiq hallarda hər hansı dəyişiklikdə payını kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda tanıyır. Qrup ilə asılı müəssisə arasında əməliyyatlardan irəli gələn realizasiya olunmamış gəlirlər və zərərlər asılı müəssisədəki payın nisbətində silinir.

Asılı müəssisənin mənfəət və ya zərərində Qrupun məcmu payı mənfəət və ya zərər haqqında hesabatın özündə əməliyyat mənfəətindən kənar təqdim edilir və asılı müəssisənin vergidən sonra mənfəət və ya zərərini və törəmə müəssisələrdə qeyri-nəzarət paylarını əks etdirir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Asılı müəssisəyə investisiya (davamı)

Asılı müəssisənin maliyyə hesabatları Qrupda olduğu kimi eyni hesabat dövrü üçün hazırlanır. Lazım olduqda, istifadə edilən uçot siyasətinin Qrupun qəbul etdiyi uçot siyasətinə uyğun olması üçün həmin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir.

Pay iştirakı üzrə uçot metodu tətbiq edildikdən sonra Qrup asılı müəssisəyə investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinin tanınmalı olub-olmadığını müəyyən edir. Hər hesabat tarixində Qrup asılı müəssisəyə investisiyanın dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olub-olmadığını müəyyən edir. Belə sübut olarsa, Qrup dəyərsizləşmənin məbləğini asılı müəssisənin bərpa oluna bilən dəyəri və onun balans dəyəri arasındakı fərq kimi hesablayır, sonra isə zərəri mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda "Asılı müəssisənin mənfəətində pay" kimi tanıyır.

Asılı müəssisə üzərində əhəmiyyətli dərəcəli təsirini itirildikdən sonra Qrup qalan investisiyanı ədalətli dəyərle ölçür və tanıyır. Əhəmiyyətli dərəcədə təsir itirildikdən sonra asılı müəssisənin balans dəyəri ilə qalan investisiyanın ədalətli dəyəri və satışdan daxilolmalar arasında hər hansı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

ŞD HPBS, CQBK və AQTŞ-yə investisiyalar

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq Qrup layihənin aktivlərində müəyyən paya sahibdir və layihənin öhdəliklərində müəyyən paya görə məsuliyyət daşıyır. Eyni zamanda Qrupa bütün layihə üzrə çəkilmiş xərclərin və əldə edilmiş gəlirlərin müəyyən hissəsi aiddir. Beləliklə, Qrup ŞD HPBS-yə investisiyasını baza aktivlərində, öhdəliklərində, layihə üzrə çəkilmiş xərclərdə və əldə edilmiş gəlirdə payını tanımaqla uçota alır.

Qrup CQBK layihəsində iştirak payını Cənubi Qafqaz Boru Kəməri şirkətində ("CQBK") investisiyasına aid olan bölünməmiş pay hesab edir və onu layihə üzrə müvafiq aktivlərdə, öhdəliklərdə, çəkilmiş xərclərdə və əldə edilmiş gəlirdə payını tanımaqla uçota alır.

Qrup Şahdəniz Layihəsinin digər Podratçı Tərəfi və Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə birlikdə təsis edilmiş Azərbaycan Qaz Təchizatı Şirkətində ("AQTŞ") pay saxlayır. AQTŞ Şahdəniz qazının satılması ilə bağlı marketinq, uçot, billing, ödəmə və digər inzibati əməliyyatlar üzrə hesabatların hazırlanması üçün təsis edilmiş xüsusi strukturlaşdırılmış müəssisədir və gəlir əldə etmədən/zərər çəkmədən fəaliyyət göstərir.

Xarici valyuta çevrilmələri

Konsolidasiya edilmiş hazırki maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər ABŞ dolları ilə təqdim edilir və xüsusi qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, yaxın minədək yuvarlaqlaşdırılır.

Şirkət, onun törəmə və asılı müəssisələrinin funksional valyutaları aşağıda təqdim edilir:

SGC QSC	ABŞ dolları
SGC Upstream MMC	ABŞ dolları
SGC Midstream MMC	ABŞ dolları
TANAP A.Ş.	ABŞ dolları
AzTAP GmbH	Avro
TAP AG	Avro

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əvvəlcə əməliyyat tarixinə qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrini tətbiq etməklə, Qrupun müvafiq müəssisələrinin funksional valyutası ilə qeydə alınır.

Qrupun müvafiq müəssisəsinin funksional valyutası ilə ölçülməyən monetar aktiv və öhdəliklər, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixinə qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrinə əsasən həmin müəssisənin funksional valyutasına çevrilir.

Qrupun müvafiq müəssisələrinin funksional valyutalarında yenidən ölçülmə nəticəsində yaranan məzənnə gəlir və zərərləri mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Xarici valyuta çevrilmələri (davamı)

Qrup müəssisələrinin funksional valyutası Qrupun hesabat valyutalarından fərqləndikdə və Qrupun hesabat valyutası ilə ölçülmədikdə Qrup müəssisələrinin əməliyyat nəticələri və maliyyə vəziyyəti aşağıdakı şəkildə Qrupun hesabat valyutasına çevrilir:

- (i) hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə aktiv və öhdəliklər, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixində qüvvədə olan yekun məzənnə ilə çevrilir;
- (ii) hər bir ümumi gəlir haqqında hesabat üzrə gəlir və xərclər orta məzənnə ilə yenidən qiymətləndirilir (həmin orta məzənnə əməliyyat tarixinə məzənnələrin məcmu təsirinə əsaslı şəkildə yaxın olmadıqda, gəlir və xərclər əməliyyat tarixinə qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilir); və
- (iii) bütün məzənnə fərqləri kapital hesabında ayrıca komponent (məzənnə çevrilməsindən yaranan fərq) kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnəsi 1.0529 ABŞ dolları üçün 1 Avro (31 dekabr 2015-ci il: 1.0931 ABŞ dolları) olmuşdur.

Maliyyə alətləri – əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli, ilkin və ya amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyatda aktivin satılması zamanı alınacaq və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarında və ya əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarında aparılması ehtimal edilir. Qrupun əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər.

Qrup müvafiq müşahidə olunan giriş məlumatlarının istifadəsini maksimallaşdırmaq və müşahidə olunmayan giriş məlumatlarının istifadəsini minimallaşdırmaq müəyyən şərtlərə uyğun olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatın mövcud olduğu qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərləri qiymətləndirilmiş və ya açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir olunan ədalətli dəyər iyerarxiyası daxilində ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi üçün bütövlükdə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında kateqoriyalara aid edilir:

- ▶ Səviyyə 1 – oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda elan edilmiş (təshih edilməmiş) bazar qiymətləri mövcud olanlar.
- ▶ Səviyyə 2 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları.
- ▶ Səviyyə 3 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında dövrü surətdə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Qrup hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün bütövlükdə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

İlkin dəyər alış tarixinə aktivini almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitləri və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. İlkin dəyərle qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə alətləri – əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

Əməliyyat xərcləri birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə bağlı olan əlavə xərcləri əks etdirir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalарına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri əməliyyat xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin qaytarılmasını çıxmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və müvafiq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın aktiv və öhdəliklərinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərler xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilən faiz dərəcəsidir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərini hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınma və ölçülmə

Maliyyə aktivləri, ilkin tanınma zamanı, müvafiq qaydada ədalətli dəyərini dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya alətləri, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və ya effektiv hedcinqdə hedcinq alətləri kimi təyin edilmiş törəmə alətlərə təsnif edilir. Bütün maliyyə aktivləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır.

Qrup heç bir maliyyə aktivini ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərini dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və ya törəmə alət kimi təsnif etməmişdir.

Sonrakı ölçülmə

Maliyyə aktivlərinin sonrakı ölçülməsi onların təsnifatından asılıdır.

Kreditlər üzrə debitor borcları

Bu kateqoriya Qrupa ən çox uyğun olandır. Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, sabit və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlkin qiymətləndirmədən sonra bu maliyyə aktivləri dəyərsizləşməni çıxmaqla effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya edilmiş dəyərle qiymətləndirilir. Amortizasiya edilmiş dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən endirimi və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya ümumi gəlir haqqında hesabatda maliyyə gəlirinə daxil edilir. Dəyərsizləşmədən yaranan zərərlər konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda tanınır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri banklarda, kassada olan pul vəsaitləri və ya müddəti üç aydan çox olmayan qısamüddətli depozitlərdən ibarətdir.

Debitor borcları

Müddəti adətən 30-90 gün olan debitor borcları toplanmayan məbləğlər üçün ehtiyatı çıxmaqla ilkin hesab-faktura dəyəri ilə tanınır və uçota alınır.

Uçotdan çıxarılma

Maliyyə aktivini (və ya, müvafiq hallarda, maliyyə aktivinin bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- ▶ Aktivdən pul vəsaitləri əldə etmək hüququnun vaxtı başa çatmışdır; və ya
- ▶ Qrup özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və ya Qrup (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş və ya (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmüş, nə də özündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Qrup hər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktivin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və bu zərər hadisəsi maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə qiymətdən düşmüş hesab edilir. Dəyərsizləşmə sübutlarına debitorun və ya debitorlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müffisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə, müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün vaxtı ötmüş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə bağlı Qrup əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi şəkildə və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Qrup mühüm olub-olmadığından asılı olmayaraq fərdi şəkildə ölçülmüş maliyyə aktivini üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmamasını müəyyən edərsə, həmin aktivini analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş və ya əks etdirilməyə davam edən aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut olarsa, zərərin məbləği aktivin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasındakı fərq kimi ölçülür. Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri

İlkin tanınma və ölçülmə

Maliyyə öhdəlikləri, ilkin tanınma zamanı, müvafiq olaraq, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri, kredit və borc öhdəlikləri və ya effektiv hedcinqdə hedcinq aləti kimi təyin olunan törəmə alətlər kimi təsnif edilir.

Bütün maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır, kredit və borc öhdəlikləri ilə bağlı olan maliyyə öhdəliklərinə isə birbaşa aid edilən əməliyyat məsrəfləri əlavə edilir.

Qrup ilkin tanıma zamanı heç bir maliyyə öhdəliyini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan və ya effektiv hedcinqdə hedcinq aləti təyin olunan törəmə alət kimi təsnif etməmişdir.

Sonrakı ölçülmə

Maliyyə öhdəliklərinin sonrakı ölçülməsi onların aşağıdakı təsnifatından asılıdır:

Kreditlər və borc öhdəlikləri

Bu kateqoriya Qrupa ən çox uyğun olandır. İlkin tanınmadan sonra müqavilə ilə müəyyən edilmiş ödəmə cədvəli olan faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edilməklə amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür. Gəlirlər və zərərlər konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda öhdəliklər uçotdan çıxarıldıqda, eləcə də effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya prosesi vasitəsilə əks etdirilir.

Amortizasiya edilmiş dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən endirimi və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsi metodunun ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır. Effektiv faiz dərəcəsi metodunun amortizasiyası konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda maliyyə xərclərinə daxil edilir.

Əvvəlcədən müqavilə ilə müəyyən edilmiş ödəmə cədvəli olmayan borc öhdəlikləri faktiki müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq ölçülür.

Ticarət və digər kreditor borcları

Ticarət və digər kreditor borcları biznes tərəfdaşı öz müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirəndə hesablanır və ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır, daha sonra isə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınır.

Uçotdan çıxarılma

Maliyyə öhdəliyi o halda uçotdan çıxarılır ki, həmin öhdəlik ya dayandırılmış, ya ləğv olunmuş, ya da müddəti bitmiş olsun.

Əgər mövcud maliyyə öhdəliyi eyni kreditor tərəfindən çox fərqli şərtlərlə başqası ilə əvəz edilərsə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri çox dəyişərsə, bu dəyişiklik və ya əvəz edilmə ilkin öhdəliyin uçotdan çıxarılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərq il üzrə konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda öz əksini tapır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız və yalnız o vaxt qarşılıqlı əvəz olunur və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ təqdim olunur ki, tanınmış məbləğləri qarşılıqlı əvəz etmək üçün hal-hazırda qanuni hüquq var və müəssisənin ya hesablaşmanı xalis məbləğlə həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivini reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti var.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Neft-qaz aktivləri

Neft-qaz aktivləri yığılmış amortizasiya və lazım gələrsə yığılmış dəyərsizləşmə zərərini ilkin dəyərdən çıxılmaqla qeydə alınır. Bu xərclərə tanıma meyarı qarşılanırsa neft-qaz aktivlərinin dəyişdirilən hissələrinin dəyəri və uzunmüddətli tikinti layihələrinin borc öhdəlikləri üzrə xərcləri daxildir.

Bütün kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Neft-qaz aktivlərinin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin dəyişdirilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr istismardan çıxarılır.

Hər hesabat dövrünün sonunda rəhbərlik, neft-qaz aktivləri üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa dəyərini təxmin edir. Aktivin bərpa dəyəri, aktivin satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərində qədər azaldılır və dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin daha olmamasına və ya azala biləcəyinə dair əlamətlər olduqda, aktiv üzrə əvvəlki illərdə qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri ləğv edilir.

Neft-qaz aktivlərinin satışından yaranan gəlir və zərər alınmış vəsaitlərin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Tamamlanmamış tikinti

Boru kəməri sistemlərinin tikintisi və gücünün genişləndirilməsi üçün layihələrə birbaşa və ya dolayısı ilə aid olan bütün xərclər tamamlanmamış tikinti kimi kapitallaşdırılır. Tamamlanmamış tikinti maya dəyəri ilə uçota alınır və köhnəlmə hesablanmır. Tamamlanmamış tikinti tamamlandıqı zaman əsas vəsaitlərə köçürülür.

Köhnəlmə, tükənmə və amortizasiya

Neft-qaz aktivləri üzrə kapitallaşdırılmış xərclərin köhnəlməsi, tükənməsi və amortizasiyası istehsal vahidi metodundan istifadə etməklə hesablanır və bu zaman əmlak alışıların dəyəri üçün təsdiq edilmiş ehtiyatlar, kəşfiyyat və istismar xərcləri üçün isə təsdiq edilmiş işlənmiş ehtiyatlar əsas götürülür.

İstehsal vahidinin amortizasiya dərəcəsinin tətbiq edildiyi baza aktivləri müəyyən edilərkən istismar quyularının planlaşdırılmış qrupu ilə əlaqədar dənizdə hasilat platformasının, terminalın dəyəri və çəkilmiş digər istismar xərcləri, əlavə istismar quyuları qazılanadək, hələ qazılmamış quyulara aid olan istismar xərcləri qədər azaldılır. Eynilə, tükənmə dərəcəsi hesablanarkən yalnız əhəmiyyətli əlavə istismar xərcləri çəkildikdən sonra istehsal ediləcək təsdiq edilmiş ehtiyatlar təsdiq edilmiş işlənmiş ehtiyatlardan çıxarılır.

Boru kəməri sistemləri üzrə kapitallaşdırılmış xərclərin köhnəlməsi, tükənməsi və amortizasiyası boru kəmərlərinin istifadə dövrü ərzində birbaşa silinmə metodundan istifadə etməklə hesablanır. CQBK boru kəmərinin ehtimal edilən istifadə müddəti boru kəməri rəsmi olaraq istifadəyə verildiyi 25 noyabr 2006-cı il tarixindən etibarən otuz il təşkil edir. TANAP boru kəməri sisteminin ehtimal edilən istifadə müddəti boru kəməri rəsmi olaraq istismara verildiyi tarixdən 2061-ci ilədək olacaq.

Aktiv artıq onun istifadə müddətinin sonunda ehtimal edilən vəziyyətdədirsə, aktivin qalıq dəyəri Qrupun hazırda ehtimal edilən silmə xərclərini çıxmaqla aktivin silinməsindən əldə edəcəyi təqribi məbləğə bərabərdir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və istifadə müddətləri hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir və müvafiq düzəlişlər edilir.

Neftin və təbii qazın işlənməsi xərci

Qrup neft və təbii qazın işlənməsi fəaliyyətində mühasibat uçotunun müvəffəqiyyətli cəhdlər metodundan istifadə edir. Yer təkinin işlənməsi hüququnu əldə etmək, texniki mümkünlüyü müəyyən etmək, müəyyən edilmiş ehtiyatların kommersiya faydasını qiymətləndirmək, eləcə də təsdiq edilmiş ehtiyatları tapan kəşfiyyat quyularını qazmaq və avadanlıqla təchiz etmək üçün çəkilən xərclər kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin tərkibində kapitallaşdırılır. Təsdiq edilmiş ehtiyatları tapmayan kəşfiyyat quyularının qazılmasına çəkilən xərclər, geoloji və geofiziki xərclər və təsdiq edilməmiş aktivlərin saxlanması ilə bağlı məsrəflər isə birbaşa xərc kimi tanınır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Neftin və təbii qazın işlənməsi xərci (davamı)

Təsdiq edilmiş neft və təbii qaz ehtiyatları müəyyən ediləndə və rəhbərlik işləmənin aparılmasını təsdiq edəndə, müvafiq kapitallaşdırma məsrəfləri ilk öncə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir və (tələb edilərsə) hər hansı dəyərsizləşmə zərəri tanınır, sonra isə qalıq neft-qaz aktivlərinə köçürülür. Kəşfiyyat və qiymətləndirmə mərhələsində amortizasiya hesablanır.

Platforma kimi infrastruktur qurğularının tikintisi, quraşdırılması və ya tamamlanması, istismar quyularının, o cümlədən uğursuz istismar və ya konturlama quyularının qazılması və avadanlıqla təchiz edilməsi neft-qaz aktivləri daxilində kapitallaşdırılır. Neft-qaz aktivləri yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə qeydə alınır.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri, qarşı-tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirməməsi riski yarananda, hər hansı ehtiyatı çıxmaqla ödənişin ilkin məbləği ilə tanınır və uçota alınır. Uzunmüddətli aktivlər üçün avans ödənişləri, eləcə də bir ildən uzun müddət ərzində təmin ediləcək avans ödənişləri uzunmüddətli avans ödənişləri kimi əks etdirilir.

Borc öhdəlikləri üzrə məsrəflər

Nəzərdə tutulan istifadəyə və satışa hazır olması üçün əhəmiyyətli vaxtın sərf olunmasını tələb edən aktivin satın alınması, tikintisi və ya istehsalına birbaşa aid edilə bilən borclar üzrə məsrəflər müvafiq aktivlərin dəyərinin bir hissəsi kimi kapitallaşdırılır. Bütün digər borclar üzrə məsrəflər yarandığı dövrdə xərclərə silinir. Borclar üzrə məsrəflər Qrupun vəsaitlərin borc götürülməsi ilə əlaqədar çəkdiyi faizlər və digər xərclərdən ibarətdir.

Neft-qaz aktivləri, tamamlanmamış tikinti, istismar xərcləri və digər qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qrup hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixində aktivin dəyərsizləşmə biləcəyini göstərən hər hansı əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər hər hansı əlamət olarsa və ya aktiv üçün dəyərsizləşmə testinin aparılması tələb olunursa, Qrup aktivin bərpa edilə bilən məbləğini hesablayır. Aktivin bərpa edilə bilən məbləği satış məsrəfləri çıxılmaqla aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin (PVYV) ədalətli dəyəri və onun istifadə dəyərindən daha yüksək olanıdır və hər hansı aktiv digər aktiv və ya aktivlər qrupu tərəfindən yaradılan pul vəsaitlərinin mədaxilindən əhəmiyyətli dərəcədə asılı olmayan pul vəsaitlərinin mədaxilini yaradırsa, həmin aktiv üçün fərdi olaraq müəyyən edilir. Aktivin və ya PVYV-in balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən məbləğindən çox olduğu hallarda, aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun dəyəri bərpa edilə bilən məbləğə qədər azaldılır.

Davam edən əməliyyatlar üzrə dəyərsizləşmə zərərləri (mal-material ehtiyatlarının dəyərsizləşməsi də daxil olmaqla) konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda dəyərsizləşən aktivin funksiyasına uyğun olan xərc kateqoriyalarında əks etdirilir. Bu halda dəyərsizləşmə həmçinin digər ümumi gəlir haqqında hesabatda əvvəlki yenidən qiymətləndirmənin məbləğine qədər əks etdirilir.

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və xalis satış dəyəri arasında ən aşağı olan dəyərdə qeydə alınır. Xam neftin istehsal dəyəri orta çəki metodu ilə müəyyən edilir. Bu dəyər hər bir məhsulu cari yerinə və vəziyyətinə çatdırmaq məqsədilə fəaliyyətin adi gedişində çəkilən bütün xərcləri daxil edir. Xam neftin dəyəri alış dəyəri, tükenmə və köhnəlmə xərcləri və qaimə xərclərindən ibarətdir. Xam neftin xalis satış dəyəri fəaliyyətin adi gedişində ehtimal edilən satış qiymətindən gözlənilən tamamlama və satış xərclərini çıxmaqla müəyyən edilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər

Şahdəniz HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq, Şahdəniz HPBS-nin Podratçı Tərəfləri kontrakt sahəsində neft-qaz əməliyyatlarında işlədilən neft-qaz hasilatı aktivlərinin yekun ləğvini maliyyələşdirmək öhdəliyini daşıyırlar. Şahdəniz HPBS-yə uyğun olaraq, ləğv etmə işləri fondunun maksimal məbləği əsaslı məsrəflərin on faizindən artıq ola bilməz. Qrup aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərinin cəmi məbləğində payını Şahdəniz HPBS-nin şərtlərinə uyğun olaraq ilin sonuna kontrakt sahəsində neft-qaz əməliyyatları zamanı çəkilmiş bütün əsaslı məsrəflərə on faizlik limit tətbiq etməklə qiymətləndirir. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərinin cari dəyəri Qrup tərəfindən aktivlər quraşdırıldığı və ya istismara verildiyi zaman öhdəlik kimi qeydə alınır. Öhdəliyin məbləği 31 dekabr 2016-cı il tarixinə öhdəliyə xas olan risklərin təsiri nəzərə alınmaqla düzəliş aparılmış 5.59% (31 dekabr 2015-ci il: 5.95%) risksiz dərəcə ilə diskontlaşdırılmış gələcək aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərin cari dəyərinə bərabərdir. Öhdəliyin məbləğine bərabər olan məbləğdə müvafiq maddi aktiv yaradılaraq neft-qaz hasilatı aktivlərinin dəyərinə daxil edilir. Daha sonra isə bu məbləğ neft-qaz hasilatı aktivlərinin bir hissəsi kimi təsdiq edilmiş ehtiyatlar əsasında hasilat həcminə müvafiq olaraq köhnəlir və gəlirdən silinir. İstismardan çıxarmanın təxmin edilmiş vaxtında və ya dəyərinə dəyişikliklər ehtiyata düzəliş etməklə və neft-qaz hasilatı aktivlərinə müvafiq düzəliş etməklə perspektiv qaydada nəzərə alınır. Ləğv etmə öhdəliyi üzrə diskontlaşdırılmış dəyərə düzəliş maliyyə xərcinə daxil edilir.

Gürcüstan və Azərbaycan hökumətləri arasında imzalanmış "Ev Sahibi Hökumət Anlaşması" ("ESHA") uyğun olaraq ESHA-ya xitam verildikdən sonra 30 gündən gec olmayaraq CQBK şirkəti, boru kəmərinin istismardan çıxarılması öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə dair həmin Hökumətlərə istismardan çıxarma planını təqdim etməlidir. Aktivin istismardan çıxarılması öhdəliyinin məbləği CQBK şirkətinin səhmdarları tərəfindən kapitallaşdırılır.

Türkiyə hökuməti ilə imzalanmış ESHA-ya uyğun olaraq Qrup ESHA-nın müddəti başa çatdıqdan sonra (2061) bütün istismardan çıxarma öhdəliklərini yerinə yetirməlidir. Qrup tikinti işlərinə 2016-cı ilin mart ayında başlamışdır. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tarixinə Qrup istismardan çıxarma işlərini tələb edən tamponaj xidmətləri, kompressorların və SCADA avadanlığının yerləşdirilməsi üzrə işləri yerinə yetirmişdir. Hesabat tarixinə cari öhdəliyi ödəmək üçün Qrupun tanıdığı istismardan çıxarma öhdəliyi tələb olunan xərclərin rəhbərlik tərəfindən ən yaxşı qiymətləndirilməsini təmsil edir.

Dövlət qrantları

Dövlət qrantları onların Qrup tərəfindən alınacağına və Qrupun bu qrantlarla bağlı bütün şərtləri yerinə yetirəcəyinə əsaslı əminlik olanda uçota alınır. Qrant aktiv maddəsinə aid olanda əlaqəli aktivin ehtimal edilən istifadə müddəti üzrə bərabər məbləğdə gəlir kimi tanınır.

Bazar dərəcəsindən aşağı faiz dərəcəsi ilə dövlət bondundan əldə edilən fayda dövlət qrantı kimi uçota alınır. Belə fayda buraxılmış bondun ilkin ədalətli dəyəri ilə alınmış daxilolmalar arasındakı fərq kimi ölçülür.

Mənfəət vergisi

Konsolidasiya edilmiş hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya qüvvəyə minmiş müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrə vergi təsiri digər ümumi gəlirlərdə və ya bilavasitə kapitalda uçota alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, il üzrə mənfəət və ya zərər kimi əks etdirilir.

Qrup CQBK şirkətinin vergi öhdəliklərində (xüsusilə Azərbaycanda mənfəət vergisi, Gürcüstanda mənfəət vergisi və Gürcüstanda minimal vergi öhdəlikləri) 6.67% payının maliyyələşdirilməsi görə məsuliyyət daşıyır.

Şahdəniz HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq Podratçı Tərəflər mənfəət vergisinin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Lakin Şahdəniz HPBS-nə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət müəssisəsi xam neftin və təbii qazın satışları üzrə daxilolmalardan hər bir podratçı tərəfin mənfəət vergisinin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Müvafiq olaraq qrup mənfəət vergisini və əlaqəli gəlirləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanıyır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Mənfəət vergisi (davamı)

Türkiyə ilə Azərbaycan hökumətləri arasında imzalanmış ESHA-ya uyğun olaraq Qrup boru kəməri istismara verildikdən sonra TANAP layihəsi ilə bağlı mənfəət vergisi ödəməlidir. Müvafiq olaraq, Qrup tikinti mərhələsində mənfəət vergisindən azaddır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında onların balans dəyəri arasında yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tam hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktiv, qüvvədə olan və ya hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə (və qanunvericiliyə) əsasən hesablanır və müvafiq təxirə salınmış vergi aktivinin realizasiya ediləcəyi və ya təxirə salınmış vergi öhdəliyinin yerinə yetiriləcəyi halda tətbiq edilməsi gözlənilir.

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi cari vergi aktivləri və cari vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq olduqda, eləcə də qalıqları xalis şəkildə əvəzləşdirmək niyyəti mövcud olduğu halda təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən vergiyə cəlb edilən müəssisə və ya vergiyə cəlb edilən ayrı-ayrı müəssisələrə tətbiq edilmiş vergilərə aid olduqda həyata keçirilə bilər. Təxirə salınmış vergi aktivləri müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, Qrupun müvəqqəti fərqlərin bərpası dövrünə nəzarət etməsi və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa edilməməsi ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, törəmə və asılı müəssisələrə investisiyaların qoyulmasından yaranan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər üçün ehtiyatın, eləcə də əsas vəsaitlərin ilkin dəyəri üzrə müvafiq düzəlişlərin uçota alınması və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsindən yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tam şəkildə hesablanır.

Seqmentlər üzrə məlumat

Əməliyyat seqmentləri haqqında məlumat Qrupun əsas qərarları qəbul edən şəxsinə təqdim edilən daxili hesabatlarla uyğun şəkildə təqdim edilir. Gəlirləri, aktivlərinin nəticələri bütün seqmentlərin on faizindən az olmayan seqmentlər ayrıca təqdim edilir.

Gəlirlərin tanınması

Gəlirlər, Qrupun iqtisadi fayda əldə etməsi gözlənildikdə və etibarlı şəkildə ölçülə bildikdə tanınır. Gəlirlər alınmış və ya alınacaq vəsaitin ədalətli dəyəri ilə, endirim, güzəşt, əlavə dəyər vergisi və digər vergi və ya rüsumları çıxmaqla və ödənişin müəyyən edilmiş şərtlərini nəzərə almaqla ölçülür.

Xam neftin (kondensatın) və qazın satışı ilə əlaqədar gəlirlər, xam neftin və qaz kondensatının ümumi həcmində paya mütənasib olaraq, Şahdəniz HPBS-nin şərtlərinə müvafiq olaraq hasil edilmiş neft və qaz üzrə mülkiyyət hüququ ötürüldüyü zaman əhəmiyyətli risk və faydalar müştəriyə keçəndə uçota alınır. Qrupun aldığı faktiki neft həcmi Qrupa çatması həcmdən fərqlənə bilər və bunun nəticəsində overlift/anderlift yaranır. Anderlift, satış kimi xam neftin yüklənmə məntəqəsində anderlifter tərəfindən overlifterə satışı zamanı uçota alınır. Overlift, alış kimi xam neftin overlifter tərəfindən anderlifterdən alınması zamanı uçota alınır. Anderliftin həcmi Qrupun maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında aktiv kimi, overliftin həcmi isə öhdəlik kimi göstərilir. Overlift öhdəliyi və ya anderlift aktivinin ilkin uçotu yüklənmə tarixinə xam neftin bazar qiyməti ilə aparılır. Overlift/anderlift öhdəlikləri və aktivlərinin hesabat tarixindən sonrakı dövrdə uçotu müvafiq əməliyyat sazişlərində nəzərdə tutulan şərtlərdən asılıdır. Bu cür şərtlər tərəflər arasında overlift/anderlift qalıqlarının nağd pulla hesablaşmasına imkan yaradarsa, həmin qalıqlar ilkin uçotdan sonrakı hesabat tarixlərinə ədalətli dəyərdə yenidən qiymətləndirilir. Xam neftin təhvilə nəticəsində yaranmış overlift/anderlift qalıqları ilkin uçotdan sonrakı hesabat tarixlərinə balans dəyəri və ədalətli dəyərdən ən aşağı olanı ilə qeydə alınır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Gəlirlərin tanınması (davamı)

"BP Exploration (Shah Deniz) Limited" şirkəti, Şahdəniz HPBS-nin Operatoru ("ŞD Operatoru") ŞD HPBS-nin Podratçı Tərəflərinə hər rüb Şahdəniz Neft-Qaz Payı haqqında Hesabat təqdim edir və həmin hesabatda, digər məlumatlarla yanaşı, ŞD HPBS-nin hər bir tərəfinə çatacaq yekun xam neftin və qazın həcmi müəyyən etmək üçün tətbiq ediləcək xam neftin və qazın yekun xalis dəyəri göstərilir. Şahdəniz Neft-Qaz Payı haqqında faktiki Hesabat hazır olmayanda Qrup gəliri ŞD Operatorunun təqdim etdiyi Şahdəniz Neft-Qaz Payı haqqında ilkin Hesabat əsasında uçota alır. Uçota alınan gəlirə, onun hesablanması üçün istifadə edilmiş ilkin xam neftin dəyəri faktiki xam neftin xalis dəyərindən fərqli olanda, yenidən baxıla bilər. Gəlirlərin yenidən baxılmasını (əgər aparılırsa) Qrup təxminlərdə dəyişiklik kimi hesab edir və onu cari ilin ümumi gəlir haqqında hesabatında əks etdirir.

İşçilərə ödənişlər

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (məs. səhiyyə xidmətləri və uşaq bağçaları) Qrupun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarında əlaqəli tərəflər dedikdə, tərəflərdən birinin digər tərəfə nəzarət etmək və ya digər tərəfin maliyyə və əməliyyat qərarlarının çıxarılmasına mühüm təsir göstərmək imkanına malik olması nəzərdə tutulur. Hər bir mümkün əlaqəli tərəf münasibətləri nəzərdən keçirilərkən münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də diqqət yetirilir.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmaya bilər. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların xüsusiyyətindən irəli gələrək, onların kommertiya cəhətdən müstəqil əməliyyatlar kimi hesab edilməsi gözlənilə bilməz.

Şerti öhdəliklər

Şerti öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün vəsaitlərin xərclənməsinin tələb edilməsi və etibarlı qiymətləndirmə aparmaq imkanının olması ehtimal edilməyəndə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında şerti öhdəliklər tanınmır. Şerti aktiv konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin, iqtisadi səmərələrin əldə edilməsi ehtimalı mövcud olanda açıqlanır.

Yeni və ya yenidən baxılmış standartlar və şərhlər

Qrup 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minən müəyyən standart və düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etmişdir. Qrup buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş heç bir digər standart, şərh və ya düzəlişi erkən qəbul etməmişdir.

Həmin yeni standart və düzəlişlər ilk dəfə 2016-cı ildə tətbiq edilsə də, onların Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri yoxdur. Hər bir yeni standart və ya düzəlişin xüsusiyyəti və təsiri aşağıda təsvir olunur:

11 sayılı MHBS-yə düzəlişlər "Birgə layihələr: İştirak paylarının əldə edilməsinin uçotu"

11 sayılı MHBS-yə düzəlişlər tələb edir ki, birgə operatorun fəaliyyəti ilə bağlı olan birgə əməliyyatda iştirak payının əldə edilməsinə uçota alan birgə operator 3 sayılı MHBS-nin müəssisələrin birləşməsinin uçota alınmasına dair müvafiq prinsiplərini tətbiq etsin. Düzəlişlər həmçinin aydınlaşdırır ki, birgə əməliyyatda birgə nəzarəti saxlamaqla əlavə iştirak payı əldə edildiyi halda həmin birgə əməliyyatda əvvəlki iştirak payı yenidən ölçülmür.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Yeni və ya yenidən baxılmış standartlar və şərhlər (davamı)

Əlavə olaraq, 11 sayılı MHBS-yə, birgə nəzarəti paylaşan tərəflər, o cümlədən hesabat verən müəssisə, eyni yekun nəzarət edən tərəfin ümumi nəzarəti altında olarsa, bu düzəlişlərin tətbiq edilmədiyini göstərən istisnalar əlavə edilmişdir.

Düzəlişlər birgə əməliyyatda ilkin iştirak payının əldə edilməsi və həmin birgə əməliyyatda əlavə iştirak paylarının əldə edilməsinə tətbiq edilir və perspektiv qaydada tətbiq edilir. Bu düzəlişlərin Qrupa heç bir təsiri yoxdur, çünki dövr ərzində birgə əməliyyatda pay əldə edilməmişdir.

16 sayılı MUBS və 38 sayılı MUBS-a düzəlişlər "Münasib köhnəlmə və amortizasiya metodlarına aydınlığın gətirilməsi"

Düzəlişlər 16 sayılı MUBS-un və 38 sayılı MUBS-un aşağıdakı prinsipinə aydınlıq gətirir: gəlirlər aktivin istifadəsi vasitəsilə sərf edilmiş iqtisadi faydaların deyil, biznesin (aktivin daxil olduğu) həyata keçirilməsindən əldə edilən iqtisadi faydaların sxemini əks etdirir. Nəticədə, gəlirlərə əsaslanan metod əmlak, qurğu və avadanlıq üzrə köhnəlmənin hesablanması üçün istifadə edilə bilməz və yalnız çox məhdud hallarda qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya hesablamaq üçün istifadə edilə bilər. Düzəlişlər perspektiv qaydada tətbiq edilir. Qrup uzunmüddətli aktivlər üzrə amortizasiya hesablamaq üçün gəlirlərə əsaslanan metoddan istifadə etmir, buna görə də bu düzəlişlərin Qrupa təsir göstərməsi gözlənilmir.

2012-2014-cü illərdə MHBS-yə illik təkmilləşdirmələr

Təkmilləşdirmələrə aşağıdakılar daxildir:

5 sayılı MHBS "Satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlər və dayandırılmış əməliyyatlar"

Aktivlər (və ya satılıq əməliyyat qrupları) əsasən satılmaqla və ya sahiblərinə çatdırılmaqla silinir. Düzəliş aydınlaşdırır ki, satış metodunun dəyişdirilməsi yeni silinmə planı deyil, ilkin planın davamı sayılır. Bu səbəbdən, 5 sayılı MHBS-nin tələblərinin tətbiqində heç bir fasilə olmamışdır. Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq olunur.

7 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri: Açıqlamalar"

(i) *Xidmət müqaviləsi*

Düzəlişdə izah edilir ki, haqqı daxil edən xidmət müqaviləsi maliyyə aktivində davam edən iştirak ola bilər. Açıqlamaların tələb edilib-edilmədiyini qiymətləndirmək üçün müəssisə 7 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan davam edən iştiraka dair qaydalara uyğun olaraq haqqın və razılaşmanın xüsusiyyətini qiymətləndirməlidir. Hansı xidmət müqavilələrinin davam edən iştirak olduğunu müəyyən etmək üçün qiymətləndirmə retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir. Lakin, tələb edilən açıqlamaların müəssisənin ilk dəfə olaraq düzəlişləri tətbiq etdiyi illik dövrdən əvvəl başlayan hər hansı dövr üzrə təqdim edilməsinə ehtiyac yoxdur.

(ii) *7 sayılı MHBS-yə düzəlişlərin qısaltılmış aralıq maliyyə hesabatlarına tətbiqi*

Düzəlişdə izah edilir ki, əgər açıqlamada ən son illik hesabatda təqdim edilən məlumata əhəmiyyətli yenilənmə göstərilirsə, qarşılıqlı əvəzləşdirmə ilə bağlı açıqlama tələbləri qısaltılmış aralıq maliyyə hesabatlarına tətbiq edilmir. Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir.

19 sayılı MUBS "İşçilərə ödənişlər"

Düzəlişdə göstərilir ki, yüksək keyfiyyətli korporativ istiqrazların bazar dərinliyi öhdəliyin yerləşdiyi ölkə deyil, öhdəliyin ifadə edildiyi valyuta əsasında qiymətləndirilir. Həmin valyutada yüksək keyfiyyətli korporativ istiqrazlar üçün dərin bazar mövcud olmayanda dövlət istiqraz dərəcələrini istifadə edilməlidir. Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq edilməlidir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Yeni və ya yenidən baxılmış standartlar və şərhlər (davamı)

34 sayılı MUBS Aralıq maliyyə hesabatları

Düzəliş göstərir ki, tələb edilən aralıq açıqlamalar ya aralıq maliyyə hesabatlarında, yaxud da aralıq maliyyə hesabatları və daha böyük aralıq maliyyə hesabatına daxil edilən hər hansı sənədlər (məsələn rəhbərliyin şərhləri və risklər haqqında hesabat) arasında qarşılıqlı istinadlar yolu ilə təqdim edilməlidir. Aralıq maliyyə hesabatındakı məlumat istifadəçilər üçün aralıq maliyyə hesabatları ilə eyni şərtlərlə və eyni zamanda açıq olmalıdır. Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir.

Bu düzəlişlər Qrupa heç bir təsir göstərmir.

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər "Açıqlama təşəbbüsü"

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər 1 sayılı MUBS-un tələblərini əhəmiyyətli dəyişmədən izah edir. Düzəlişlər aşağıdakıları izah edir:

- ▶ 1 sayılı MUBS-da əhəmiyyətlik tələbləri;
- ▶ Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat(lar)da xüsusi sətir elementləri bir-birindən ayrılmalıdır;
- ▶ Müəssisələr maliyyə hesabatlarında təqdim etdikləri qeydlərin ardıcılığını öz ixtiyarlarına görə seçə bilər;
- ▶ Kapital metodundan istifadə etməklə uçota alınmış asılı müəssisələrin və birgə müəssisələrin digər ümumi gəlirdə payı ümumi şəkildə, bir sətir elementi kimi təqdim edilməli və mənfəət və ya zərərde sonradan yenidən təsnif ediləcək və ya edilməyəcək maddələr arasında təsnifləşdirilməlidir.

Bundan əlavə, düzəlişlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda və mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda əlavə aralıq nəticələr təqdim ediləndə tətbiq edilən tələbləri izah edir. Bu düzəlişlərin Qrupa təsiri yoxdur.

10 sayılı MHBS, 12 sayılı MHBS və 28 sayılı MUBS-a düzəlişlər "İnvestisiya müəssisələri: Konsolidasiya istisnasının tətbiqi"

Düzəlişlər 10 sayılı "Konsolidasiya edilmiş Maliyyə Hesabatları" adlı MHBS əsasında investisiya müəssisələrinə aid olan istisna tətbiq ediləndə yaranan məsələləri həll edir. 10 sayılı MHBS-yə düzəlişlərdə izah edilir ki, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi tələbindən istisna investisiya müəssisəsinin törəmə müəssisəsi olan ana şirkətə, investisiya müəssisəsi bütün törəmə müəssisələrini ədalətli dəyərle ölçdüyü hallarla, tətbiq edilir.

Bundan əlavə, 10 sayılı MHBS-yə düzəlişlər izah edir ki, investisiya müəssisəsinin yalnız investisiya müəssisəsi olmayan törəmə müəssisələri və investisiya müəssisəsinə dəstək xidmətlərini göstərən törəmə müəssisə konsolidasiya edilir. İnvestisiya müəssisəsinin bütün digər törəmə müəssisələri ədalətli dəyərle ölçülür. 28 sayılı "Asılı müəssisələrə və birgə müəssisələrə investisiyalar" adlı MUBS-a düzəlişlər imkan verir ki, investor, kapital metodunu tətbiq edərkən, investisiya müəssisəsinin asılı şirkəti və ya birgə müəssisəsi tərəfindən törəmə müəssisələrdəki paylara tətbiq edilən ədalətli dəyərə ölçməsinə saxlasın.

Bu düzəlişlər retrospektiv qaydada tətbiq edilir və Qrupa təsir göstərmir, çünki Qrup konsolidasiya istisnasını tətbiq etmir.

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən mülahizələrin, təxminlərin və fərziyyələrin işlədilməsini tələb edir, bunlar isə hesabatda daxil edilən aktiv və öhdəliklərin, gəlir və xərclərin məbləğlərinə və hesabat dövrünün sonunda təəhhüdlərin, zəmanətlərin və şərti öhdəliklərin açıqlamalarına öz təsirini göstərir. Bu fərziyyələrlə və təxminlərlə bağlı qeyri-müəyyənlik gələcək dövrlərdə təsire məruz qalmış aktiv və ya öhdəliyin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişin edilməsini tələb edən nəticələrə gətirib çıxara bilər.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri (davamı)

Rəhbərlik müntəzəm olaraq, gəlirlərin tanınması və şərti aktiv və öhdəliklərə aid olan təxminlər də daxil olmaqla, öz təxminlərini qiymətləndirir. Rəhbərlik öz təxminlərini mövcud şəraitdə müxtəlif xüsusi bazar fərziyyələri ilə əsaslandırır və bununla aktivlərin digər mənbələrdən əldə edilə bilməyən balans dəyərləri haqqında ehtimallara əsas yaradır. Müxtəlif ehtimal və ya şərtlərdən asılı olaraq, faktiki nəticələr bu təxminlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Növbəti maliyyə ilində aktiv və öhdəliklərin balans məbləğlərində ciddi düzəlişlərin aparılması riskinə səbəb olan, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixinə olan gələcəyə və qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliklərinin digər əsas mənbələrinə dair əsas fərziyyələr aşağıda müzakirə edilir.

Ehtiyatların qiymətləndirilməsi

Hesabatda göstərilən təsdiq edilmiş və mümkün ehtiyatların çıxarıla bilən həcmi qiymətləndirildiyi zaman gələcək pul hərəkətləri üçün əmtəə qiymətləri, məzənnə dərəcələri, diskont dərəcələri və istehsal və nəqliyyat xərcləri ilə bağlı subyektiv fərziyyələr nəzərə alınır. Bundan əlavə, rezervuarların həcmi, forması, dərinliyi və kəmiyyətini və onların gözlənilən istismarını qiymətləndirmək məqsədilə mürəkkəb geoloji və geofiziki modellərin şərhini də tələb olunur. Ehtiyatların qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilən iqtisadi, coğrafi və texniki amillər vaxtaşırı olaraq dəyişə bilər, hesabat verilmiş ehtiyatlarda dəyişikliklər gözlənilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərə görə aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklərinə təsir göstərə bilər. Ehtiyatlar ümumi gəlir haqqında hesabatda köhnəlmə, tükənmə və amortizasiya xərcləri məbləğinin ayrılmaz hissəsidir.

Təbii qaz və kondensat ehtiyatları Dövlətlə podratçı tərəflər arasında hasilatın bölünməsi normasında dəyişikliyə görə qiymətin dəyişməsinə əsaslanır. Təbii qazın qiymətləri uzunmüddətli satış müqavilələrinin müddəaları əsasında hesablanır və xam neftin qiymətlərindən və digər amillərdən asılıdır. Müqavilə qiymətləri müqavilə şərtləri əsasında hesablanır. Ehtiyatların qiymətləndirilməsində istifadə edilmiş cari uzunmüddətli Brent FOB neftinin ehtimal olunmuş qiyməti konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixinə altmış səkkiz ABŞ dolları on beş sent (68.15 ABŞ dolları) təşkil edir.

Qiymətləndirilmiş kommersiya ehtiyatlarının səviyyəsi, həmçinin, Qrupun işlənmə və hasilat aktivlərinin balans dəyərini dəyersizləşməsinin müəyyən edilməsində mühüm amildir.

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər

Qeyd 2-də göstərilirdiyi kimi, ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq, Qrup Şahdəniz yatağının neft-qaz ehtiyatlarının yetmiş faizi (70%) hasil edildikdə ləğv etmə fonduna vəsaitlər ayırmalı olacaqdır. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər belə öhdəliklərə xas olan risklərə uyğunlaşdırılmış risksiz dərəcə ilə diskontlaşdırılmış, hazırda işlənilən aktivlərlə bağlı gözlənilən ayırmaların məbləğində əks etdirilir. Bu qiymətləndirmə Qrupdan gözlənilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin vaxtını proqnozlaşdırmağı və Qrupun öhdəliklərinə xas olan risksiz dərəcəyə düzəliş etməyi tələb edir və beləliklə də, qeyri-müəyyənliyə məruz qalır. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərin qiymətləndirilməsi ləğv etmə fonduna ayırmaların 2027-ci ildə başlaması fərziyyəsinə əsaslanır. Əlavə məlumat 17-ci Qeyddə açıqlanır.

Hesablamada istifadə edilmiş ehtimal edilən diskont dərəcəsi rəhbərliyin ehtimal etdiyi dərəcədən 1% çox / az olsa, ehtiyatın balans dəyəri, müvafiq olaraq, 9,049 ABŞ dolları az / 10,543 ABŞ dolları çox olardı.

Təxirə salınmış və hesablanmış gəlirlər

İlin sonuna Şahdəniz HPBS əsasında Qrupun overlift and anderlift mövqeyində olmasını qiymətləndirərkən, Qrup xam neftin bir bareli üçün əlli dörd ABŞ dolları doxsan dörd sent (54.94 ABŞ dolları) məbləğində 31 dekabr 2016-cı il tarixinə qüvvədə olan bazar qiymətini istifadə edir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri (davamı)

Neft-qaz aktivlərinin əvəzinin ödənilə bilməsi

Hər hesabat dövründə Qrup dəyərsizləşmə əlamətinin mövcudluğu baxımından hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidi ("PVYV") yoxlayır. Dəyərsizləşmə əlaməti mövcuddursa, bərpa edilə bilən məbləğin rəsmi qiymətləndirilməsi aparılır. Bərpa edilə bilən məbləğ – satış xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyər və ya istifadə dəyərinin daha yüksək olanıdır. Bu qiymətləndirmələr uzunmüddətli neft qiymətləri, diskont dərəcələri, əməliyyat xərcləri, gələcək kapital tələbləri, istismardan çıxarma xərcləri, kəşfiyyat potensialı, ehtiyatlar və əməliyyat nəticələri (buna hasilat və satış həcmi daxildir) kimi qiymətləndirmə və fərziyyələrin istifadə edilməsini tələb edir. Bu qiymətləndirmə və fərziyyələr risk və qeyri-müəyyənliklərə məruz qalır. Beləliklə də, şəraitlərin dəyişməsinin bu təxminlərə təsir göstərməsi ehtimalı var, bu isə aktivlərin və/və ya PVYV-lərin bərpa edilə bilən dəyərinə təsir göstərə bilər.

Qrupun fəaliyyətinin xarakterini nəzərə alaraq, aktivin və ya PVYV-lərin ədalətli dəyəri haqqında məlumatın müəyyən edilməsi praktiki cəhətdən mümkün deyil. Nəticədə, aşağıda təsvir edilən dəyərsizləşmə testinin aparılmasında istifadə edilən bərpa edilə bilən məbləğ istifadə dəyəridir. İstifadə dəyərinin dəyərləndirilməsi zamanı pul vəsaitlərinin ehtimal edilən gələcək hərəkəti pul vəsaitlərinin və aktivlər üçün səciyyəvi risklərin dəyərləndirilməsi zamanı cari bazar dəyərləndirmələrini əks etdirən vergidən əvvəlki diskont dərəcəsindən istifadə edilməklə onların cari dəyərinə diskont edilir. Qrup istifadə dəyərini adətən rəhbərlik tərəfindən təsdiq edilmiş maliyyə büdcələrindən diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modelindən istifadə etməklə təxmin edir.

İstifadə dəyərinin hesablanmasında istifadə edilən əsas fərziyyələr

İstifadə dəyərinin hesablanması əsasən aşağıdakı mülahizələrə həssasdır:

Pul vəsaitlərini yaradan vahidlərin müəyyən edilməsi

PVYV digər aktivlər və ya aktivlər qrupundan əldə edilən pul vəsaitlərinin hərəkətindən əsas etibarlı ilə müstəqil olan aktivlər qrupunun müəyyən edilə bilən ən kiçik qrupudur. Rəhbərliyin qiymətləndirməsinə görə, CQBK, TANAP və TAP layihələrinin tikintisinin yekun məqsədi Şahdəniz yatağından təbii qazın Gürcüstan, Türkiyə və Avropa bazarlarına çatdırılmasıdır. Buna görə də bütün bu layihələr bir PVYV hesab edilir və dəyərsizləşmə testi bütün Qrup səviyyəsində yerinə yetirilir.

Əsaslı məsrəflər

Qiymətləndirilmiş hasilat həcmələrini saxlamaq üçün tələb olunan əsaslı məsrəflər xüsusi yataq üçün uzunmüddətli işlənmə planlarına əsaslanır.

TSASM əsasında öhdəliklər

Qeyd 24-də müzakirə edildiyi kimi, Qrup TSASM-nin müddəaları əsasında mərhələli ödəmələrə görə məsuliyyət daşıyır. TSASM-nin tərəfləri mərhələli ödəmələrə yenidən baxmaq niyyətindədirlər və bu Qrup tərəfindən pul vəsaitlərinin xərclənməsində azalma ilə nəticələnməkdir. Qrup TSASM-ə müvafiq düzəlişin 2017-ci ildə imzalanacağını gözləyir. Müvafiq olaraq, Qrup diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkətinin hesablanmasında yenidən baxılmış mərhələli ödəmələri istifadə etmişdir.

Xam neftin qiyməti

Proqnozlarda istifadə edilən əmtəə qiymətləri ictimaiyyətə açıqdır.

Əgər hesablamada istifadə edilən proqnozlaşdırılmış qiymətlər rəhbərliyin qiymətləndirməsindən beş ABŞ dolları (5.0 ABŞ dolları) aşağı olarsa, bu heç bir dəyərsizləşmə zərəri ilə nəticələnməzdi.

Diskont dərəcəsi

Pul vəsaitlərinin hərəkəti proqnozuna tətbiq edilən vergidən sonra diskont dərəcəsi PVYV üçün 6%-dir. Diskont dərəcəsi Qrupun konkret hallarına əsasən hesablanır və aktiv üzrə hesablanmış pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı xüsusi riskləri nəzərə almaqla düzəliş edilmiş artan borc öhdəliyi dərəcəsindən törəyir. Əgər hesablamalarda istifadə edilən ehtimal edilən diskont dərəcəsi rəhbərliyin ehtimallarından 1 faiz çox olarsa, bu, dəyərsizləşmə zərəri ilə nəticələnməzdi.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri (davamı)

İstifadə dəyərinin hesablanmasında istifadə edilən əsas fərziyyələr (davamı)

Qrup son dəyərsizləşmə testini 30 iyun 2016-cı il tarixinə aparmış, nəticədə dəyərsizləşmə zərəri tanınmamışdır. Rəhbərlik 31 dekabr 2016-cı il tarixinə dəyərsizləşmə əlamətlərini aşkar etməmişdir.

Şerti öhdəliklər

Öz xüsusiyyətinə görə şerti öhdəliklər yalnız bir və ya bir neçə gələcək hadisə baş verəndə yerinə yetirilməlidir. Şerti öhdəliklərin qiymətləndirilməsi gələcək hadisələrin nəticələri ilə bağlı əhəmiyyətli fərziyyələrin və mühakimənin tətbiqi ilə səciyyələnir.

4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərtlər

Buraxılmış, lakin Qrupun maliyyə hesabatları buraxıldığı tarixə hələ qüvvəyə minməmiş standartlar və şərtlər aşağıda göstərilir. Qrup həmin standartlar qüvvəyə mindikdə onları, əgər Qrupa tətbiq oluna bilərsə, qəbul etmək niyyətindədir.

9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri"

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-nin yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya 39 sayılı "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə" adlı MUBS-u və 9 sayılı MHBS-nin bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart maliyyə alətləri layihəsi üçün mühasibat uçotunun iki tərəfini bir araya gətirir: təsnifləşdirmə və ölçmə və dəyərsizləşmə. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir, həmçinin erkən tətbiqetməyə icazə verilir.

Qrup tələb edilən qüvvəyə minmə tarixində yeni standartı qəbul etməyi planlaşdırır.

2016-cı il ərzində, Qrup 9 sayılı MHBS-nin hər üç aspektinin təsirini ümumi şəkildə qiymətləndirmişdir. Bu ilkin qiymətləndirmə hazırda mövcud olan məlumatlara əsaslanır və sonrakı təfəssilatlı analizdən və ya Qrupa gələcəkdə təqdim ediləcək əlavə məntiqi və təsdiqedic məlumatdan asılı olaraq dəyişdirilə bilər. Ümumilikdə, 9 sayılı MHBS-nin dəyərsizləşmə ilə bağlı tələblərinin tətbiq edilməsinin təsiri istisna olmaqla, balans hesabatına və kapitalla əhəmiyyətli təsir gözlənilmir. Qrup kapitalla mənfi təsir göstərəcək zərər üçün daha yüksək ehtiyatın ayrılmasını gözləyir və bunun dərəcəsini müəyyən etmək üçün gələcəkdə ətraflı qiymətləndirmə aparacaq.

(a) Təsnifləşdirmə və ölçmə

Qrup tərəfindən 9 sayılı MHBS-nin təsnifləşdirmə və ölçməyə dair tələblərinin tətbiq edildiyi təqdirdə balans hesabatına əhəmiyyətli təsir gözlənilmir.

Kreditlər, eləcə də ticarət debitor borcları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplanılması üçün saxlanılır və onların yalnız əsas məbləğin və faizin ödənişini əks etdirən pul vəsaitlərinin hərəkətlərinə təkan verməsi gözlənilir. Beləliklə, Qrup onların 9 sayılı MHBS-yə uyğun olaraq amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülməsinin davam etdirilməsini nəzərdə tutur. Buna baxmayaraq, Qrup bütün bu cür alətlərin 9 sayılı MHBS-yə uyğun olaraq amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülməsi meyarına uyğun gəlib-gəlməməsi haqqında qərar qəbul etməzdən əvvəl həmin alətlərin müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarakteristikasını daha təfəssilatlı analiz edəcək.

(b) Dəyərsizləşmə

9 sayılı MHBS-nin tələblərinə uyğun olaraq, Qrup özünün bütün borc qiymətli kağızları, kreditləri və ticarət debitor borcları üzrə gözlənilən kredit zərərlərini ya 12 aylıq əsasda və yaxud müddətin sonuna kimi qeydə almalıdır. Qrup bütün ticarət debitor borcları üzrə sadələşdirilmiş yanaşmanı tətbiq etməyi və gözlənilən zərərləri müddətin sonuna kimi qeydə almağı nəzərdə tutur. Qrup kreditlərinin və debitor borclarının təminatlısız xarakterinə görə kapitalına əhəmiyyətli təsirin göstəriləcəyini ehtimal edir, lakin Qrup təsirin həcmi müəyyən etmək məqsədilə perspektiv elementlər daxil olmaqla, bütün məntiqi və təsdiqedic məlumatları nəzərdən keçirməklə daha təfəssilatlı təhlil aparmalıdır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərhlər (davamı)

15 sayılı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

15 sayılı MHBS 2014-cü ilin may ayında buraxılmış və müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirlərə tətbiq ediləcək 5 mərhələli modeli tətbiq edir. 15 sayılı MHBS-yə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır.

Gəlirlər üzrə yeni standart MHBS-nin gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələblərini əvəz edir. Standart ya tam olaraq retrospektiv qaydada və ya 1 yanvar 2018-ci il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə, retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiqə icazə verilir.

Qrup tam retrospektiv metod işlətməklə yeni standartı tələb edilən tarixdə qəbul etməyi planlaşdırılır. 2016-cı il ərzində Qrup daha ətraflı davamlı analiz nəticəsində dəyişikliklər edilən 15 sayılı MHBS-nin ilkin qiymətləndirməsini həyata keçirmişdir. Bundan əlavə Qrup MUBSK-nın 2015-ci ilin iyul ayında standartın layihəsinə dair təqdim etdiyi izahları nəzərdən keçirir və gələcək dəyişiklikləri izləyəcək.

10 sayılı MHBS-yə və 28 sayılı MUBS-a düzəlişlər "Investor və onun asılı tərəfi və ya birgə müəssisəsi arasında satışlar və ya aktivlərin yarıdırılması"

Bu düzəlişlər asılı tərəfə və ya birgə müəssisəyə yatırılan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı 10 sayılı MHBS-nin və 28 sayılı MUBS-un tələbləri arasında məlum uyğunsuzluğa aiddir. Düzeltilmələr göstərir ki, investor 3 sayılı MHBS-də müəyyən edildiyi kimi investor və onun asılı tərəfi və ya birgə müəssisəsi arasında biznes təşkil edən aktivlərin satılması və ya yatırılması üzrə tam gəliri və ya zərəri tanıyır. Keçmiş törəmə müəssisədə saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərle yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların həmin keçmiş törəmə müəssisədəki payları müqabilində tanınır. MUBSK bu düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixini qeyri-müəyyən müddətə təxirə salmışdır, lakin bunları erkən tətbiq edən müəssisə bunları perspektiv şəkildə tətbiq edə bilər.

"Açıqlama təşəbbüsü" – 7 sayılı MUBS-a düzəlişlər

7 sayılı "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat" adlı MUBS-a düzəlişlər tələb edir ki, müəssisə maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə maliyyə fəaliyyətindən irəli gələn öhdəliklərdə dəyişiklikləri (o cümlədən pul vəsaitlərinin hərəkətindən irəli gələn və qeyri-nağd dəyişiklikləri) qiymətləndirmək imkanını verən açıqlamaları təqdim etsin. Müəssisə düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman əvvəlki dövrlər üzrə müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi tələb olunmur. Düzeltilmələr 1 yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Erkən tətbiqə yol verilir. Düzeltilmələrin tətbiqi Qrup tərəfindən əlavə məlumatların açıqlanması ilə nəticələniləcək.

16 sayılı MHBS "İcarələr"

16 sayılı MHBS 2016-cı ilin yanvar ayında buraxılmış və 17 sayılı MUBS "İcarələr", BMHŞK 4 "Müqavilədə İcarə Əlamətlərinin Mövcudluğunun Müəyyən Edilməsi" Şərhi, Standartların Şərhi Komitəsinin ("SŞK") 15 sayılı "Əməliyyat icarələri-həvəsləndirmələr" Standartı və SŞK "İcarənin hüquqi forması da daxil olmaqla əməliyyatın mahiyyətinin qiymətləndirilməsi" 27 sayılı Standartını əvəz edir. 16 sayılı MHBS icarələrin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir və icarəyə götürənlərdən bütün icarələri 17 sayılı MUBS əsasında maliyyə icarələrinin uçotu ilə eyni qaydada yeganə balans hesabatı modeli əsasında uçota alınmasını tələb edir. Standarta icarəyə götürənlər üçün iki tanıma istisnası daxildir – "əzdəyərli" aktivlərin icarəsi (məsələn şəxsi kompüterlər) və qısamüddətli lizinqlər (məsələn, icarə müddəti 12 aydan çox olmayan icarələr). İcarə başladığı tarixdə icarəyə götürən icarə ödənişlərinin aparılması öhdəliyini (yeni icarə öhdəliyini) və icarə müddəti ərzində müvafiq aktiv istifadə etmək hüququndan ibarət olan aktivini (yeni istifadə hüququ aktivini) tanıyır.

İcarəyə götürənlər icarə öhdəliyi üzrə faiz xərcini və istifadə hüququ aktivini üzrə köhnəmə xərcini ayrıca tanımalıdırlar. Bundan əlavə icarəyə götürənlər müəyyən hadisələr baş verəndə (məsələn, icarə müddəti dəyişəndə, bu ödənişləri müəyyən etmək üçün istifadə edilən əmsal və dərəcələrdə dəyişikliklər olduğuna görə gələcək icarə ödənişləri dəyişəndə) icarə öhdəliyini yenidən hesablamalıdırlar. İcarəyə götürən ümumiyyətlə icarə öhdəliyinin yenidən hesablanmasını istifadə hüququ aktivinə düzəliş kimi tanımalıdır.

16 sayılı MHBS həmçinin icarəyə götürənlərdən və icarəyə verənlərdən 17 sayılı MUBS-un tələbləri ilə müqayisədə məlumatların daha geniş açıqlanmasını tələb edir.

2017-ci ildə Qrup 16 sayılı MHBS-nin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirməyi planlaşdırır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərtlər (davamı)

22 sayılı MHBŞK şərh "Valyuta əməliyyatları və avans ödənişləri"

Bu şərh izah edir ki, əlaqəli aktivin, xərcin və ya gəlirin (və ya bunların bir hissəsinin) ilkin tanınmasında və ya avans məbləğinə aid olan qeyri-monetar aktivin və ya qeyri-monetar öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasında istifadə etmək üçün cari məzənnə müəyyən edilərkən əməliyyat tarixi olaraq müəssisənin avans ödənişindən irəli gələn qeyri-monetar aktivin və ya qeyri-monetar öhdəliyi ilkin olaraq tanıdığı tarix hesab edilir. Avanslar bir neçə dəfə ödənilir və ya alınırsa, müəssisə avansın ödənilməsi və ya alındığı hər əməliyyatın tarixini müəyyən etməlidir.

Düzəlişlər 1 yanvar 2018-ci il tarixindən qüvvəyə minir və tam retrospektiv şəkildə, yaxud müəssisə şərh ilkin dəfə tətbiq etdiyi hesabat dövrü başlayanda və ya başlayandan sonra və ya müəssisə şərh ilkin dəfə tətbiq etdiyi hesabat dövrünün maliyyə hesabatlarında müqayisəli məlumat kimi təqdim edilmiş əvvəlki hesabat dövrü başlayanda və ya başlayandan sonra ilkin olaraq tanınmış bütün əhatə olunan aktivlərə, xərclərə və gəlirlərə perspektiv şəkildə tətbiq edilə bilər. Qrup düzəlişləri onları qüvvəyə minən tarixdə qəbul etmək niyyətindədir və şərhin qəbul edilməsindən əhəmiyyətli təsirin göstərilməsini gözləmir.

23 sayılı MHBŞK şərh – Mənfəət vergisinin uçotuna dair qeyri-müəyyənlik

2017-ci ilin iyun ayında buraxılmış bu şərh mənfəət vergisinin uçot qaydası qeyri-müəyyən olan hallarda 12 sayılı MUBS-un tanıma və ölçmə tələblərinin necə tətbiq edilməli olduğunu izah edir. Belə halda müəssisə cari və ya təxirə salınmış vergi aktivin və ya öhdəliyini 12 sayılı MUBS-un tələblərini həmin Şərh tətbiq etməklə müəyyən edilmiş vergiyə cəlb olunan mənfəət (vergi zərəri), istifadə edilməmiş vergi zərərləri, istifadə edilməmiş vergi kreditləri və vergi dərəcələri əsasında tanınmalı və ölçməlidir. Bu şərh 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə tətbiq edilir.

5. Seqmentlər üzrə məlumat

Əməliyyat seqmentləri – biznes fəaliyyəti həyata keçirərək mənfəət əldə edən və ya xərclərin yaranmasını nəzərdə tutan, Qrupun rəhbərliyi tərəfindən fəaliyyət nəticələri müntəzəm olaraq təhlil edilən və haqqında ayrıca maliyyə məlumatları olan müəssisə komponentləridir.

Qrup məhsul və xidmətlər əsasında biznes vahidləri kimi təşkil edilmiş və iki hesabat seqmentinə ayrılmışdır:

- ▶ neft və qaz – təbii qaz və qaz kondensatının hasilatını əks etdirir;
- ▶ paylaşdırma – təbii qaz və qaz kondensatının nəqlini əks etdirir.

Yuxarıda göstərilən hesabat seqmentlərini yaratmaq üçün heç bir əməliyyat seqmentləri birləşdirilməmişdir.

Qrupun seqmentləri müxtəlif müştərilər üzrə ixtisaslaşan strateji biznes bölmələridir. Rəhbərlik resursların bölüşdürülməsi və fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi haqqında qərarların qəbul edilməsi məqsədilə ayrıca olaraq biznes vahidlərinin nəticələrini izləyir. Əməliyyat seqmentləri arasında köçürmə qiymətləri ya bir-birindən asılı olmayan, ya da asılı olan tərəflər arasında əməliyyatlar kimi həyata keçirilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

5. Seqmentlər üzrə məlumat (davamı)**Hesabat seqmentlərinin mənfəət və ya zərəri, aktivləri və öhdəlikləri haqqında məlumat**

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı il tarixinə hesabat seqmentlərinə dair məlumat təqdim olunur:

	Neft və qaz	Paylama	Bölüşdürül- məmiş (*)	Silinmələr (**)	Cəmi
Gəlirlər					
Kənar müştərilər	111,489	–	–	–	111,489
Seqment daxili	–	22,496	–	(22,496)	–
Cəmi gəlirlər	111,489	22,496	–	(22,496)	111,489
Köhnəlmə və tükənmə	(57,173)	(3,418)	–	–	(60,591)
Digər xərclər	(7,596)	(2,867)	–	1,104	(9,359)
Nəqliyyat tarifləri	(25,884)	–	–	22,496	(3,388)
Ümumi və inzibati xərclər	(6,937)	(662)	(3,203)	–	(10,802)
Digər əməliyyat gəliri	1,323	7	16,165	–	17,495
Faiz gəliri	–	1,087	105,511	(99,346)	7,252
Maliyyə xərcləri	(41,853)	(17,713)	(77,652)	56,461	(80,757)
Asılı müəssisələrin nəticəsində pay	–	(4,022)	–	–	(4,022)
Məzənnə fərqindən zərər, xalis	(25)	(13,103)	(28,471)	14,788	(26,811)
Mənfəət vergisi xərci	–	(1,629)	–	–	(1,629)
Dövr üzrə xalis mənfəət/(zərər)	(26,656)	(19,824)	12,350	(26,993)	(61,123)

(*) Bu rəqəmlərə qrup səviyyəsində idarə edilən və tanınan bölüşdürülməmiş əməliyyatlar daxildir.

(**) Seqment daxili gəlirlər və xərclər konsolidasiya zamanı silinir. Silinmələr kimi göstərilmiş məbləğlərə şirkətdaxili əməliyyatlar daxildir.

	Neft və qaz	Paylama	Bölüşdürül- məmiş (*)	Silinmələr (**)	Cəmi
Asılı müəssisələrə investisiya	–	90,378	–	–	90,378
Digər hesabat seqmentinin aktivləri	2,646,217	4,856,224	5,289,398	(4,654,907)	8,136,932
Cəmi hesabat seqmenti aktivləri	2,646,217	4,946,602	5,289,398	(4,654,907)	8,227,310
Digər hesabat seqmentinin öhdəlikləri	(2,602,131)	(3,351,386)	(3,923,669)	4,595,088	(5,282,098)
Cəmi hesabat seqmentinin öhdəlikləri	(2,602,131)	(3,351,386)	(3,923,669)	4,595,088	(5,282,098)
Əsaslı məsrəflər (***)					
Əlavələr	289,672	2,202,255	(70)	–	2,491,857
Əlavələr – asılı müəssisəyə investisiya	–	38,900	–	–	38,900
Səhmlərin əldə edilməsi üçün avans ödəmələri	226,599	64,389	–	–	290,988
Tikinti işlərinə aid olan avans ödəmələri	(4,494)	(81,042)	–	–	(85,536)
Cəmi əsaslı məsrəflər	511,777	2,224,502	(70)	–	2,736,209

(*) Bu rəqəmlərə qrup səviyyəsində idarə edilən və tanınan bölüşdürülməmiş aktivlər və öhdəliklər daxildir.

(**) Seqment daxili gəlirlər və xərclər konsolidasiya zamanı silinir. Silinmələr kimi göstərilmiş məbləğlərə şirkətdaxili əməliyyatlar daxildir.

(***) Əsaslı məsrəflərə maliyyə alətləri və ya təxirə salınmış vergi aktivləri olmayan uzunmüddətli aktivlərə əlavələr daxildir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

5. Seqmentlər üzrə məlumat (davamı)

Hesabat seqmentlərinin mənfəət və ya zərəri, aktivləri və öhdəlikləri haqqında məlumat (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2015-ci il tarixinə hesabat seqmentlərinə dair məlumat təqdim olunur:

	Neft və qaz	Paylama	Bölüşdürül- məmiş (*)	Silinmələr (**)	Cəmi
Gəlirlər					
Kənar müştərilər	151,473	–	–	–	151,473
Seqment daxili	–	20,046	–	(20,046)	–
Cəmi gəlirlər	151,473	20,046	–	(20,046)	151,473
Köhnəlmə və tükənmə	(50,446)	(3,412)	–	–	(53,858)
Digər xərclər	(12,932)	(3,968)	–	814	(16,086)
Nəqlətmə tarifləri	(23,845)	–	–	19,232	(4,613)
Ümumi və inzibati xərclər	(7,976)	(2,796)	(1,738)	–	(12,510)
Digər əməliyyat gəliri	1,758	14	14,418	–	16,190
Faiz gəliri	–	2,241	38,577	(35,923)	4,895
Maliyyə xərcləri	(24,292)	(9,700)	(53,981)	31,863	(56,110)
Asılı müəssisələrin nəticəsində pay	–	(5,856)	–	–	(5,856)
Məzənnə fərqi zərər, xalis	(79)	(6,961)	(3,568)	10,523	(85)
Mənfəət vergisi xərci	–	(3,781)	–	–	(3,781)
Dövr üzrə xalis mənfəət/(zərər)	33,661	(14,173)	(6,292)	6,463	19,659

(*) Bu rəqəmlərə qrup səviyyəsində idarə edilən və tanınan bölüşdürülməmiş əməliyyatlar daxildir.

(**) Seqment daxili gəlirlər və xərclər konsolidasiya zamanı silinir. Silinmələr kimi göstərilmiş məbləğlərə şirkətdaxili əməliyyatlar daxildir.

	Neft və qaz	Paylama	Bölüşdürül- məmiş (*)	Silinmələr (**)	Cəmi
Asılı müəssisələrə investisiya	–	60,740	–	–	60,740
Digər hesabat seqmentinin aktivləri	2,241,496	2,584,868	3,537,638	(3,209,343)	5,154,659
Cəmi hesabat seqmenti aktivləri	2,241,496	2,645,608	3,537,638	(3,209,343)	5,215,399
Digər hesabat seqmentinin öhdəlikləri	(2,169,421)	(1,852,488)	(2,638,603)	3,193,019	(3,467,493)
Cəmi hesabat seqmentinin öhdəlikləri	(2,169,421)	(1,852,488)	(2,638,603)	3,193,019	(3,467,493)
Əsaslı məsrəflər (***)					
Əlavələr	352,157	1,255,842	64	–	1,608,063
Əlavələr – asılı müəssisəyə investisiya	–	17,500	–	–	17,500
Səhmlərin əldə edilməsi üçün avans ödəmələri	432,610	115,984	–	–	548,594
Tikinti işlərinə aid olan avans ödəmələri	8,021	136,742	–	–	144,763
Cəmi əsaslı məsrəflər	792,788	1,526,068	64	–	2,318,920

(*) Bu rəqəmlərə qrup səviyyəsində idarə edilən və tanınan bölüşdürülməmiş aktivlər və öhdəliklər daxildir.

(**) Seqment daxili gəlirlər və xərclər konsolidasiya zamanı silinir. Silinmələr kimi göstərilmiş məbləğlərə şirkətdaxili əməliyyatlar daxildir.

(***) Əsaslı məsrəflərə maliyyə alətləri və ya təxirə salınmış vergi aktivləri olmayan uzunmüddətli aktivlərə əlavələr daxildir.

Coğrafi məlumat

Bütün gəlirlər Azərbaycanda hasil edilən təbii qaz və qaz kondensatının satışından əldə edilmişdir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

5. Səqmentlər üzrə məlumat (davamı)

Coğrafi məlumat (davamı)

Maliyyə alətləri və təxirə salınmış vergi aktivləri çıxılmaqla əhəmiyyətlik kəsb edən uzunmüddətli aktivlər aşağıda hər bir fərdi ölkə üçün ayrıca olaraq təqdim edilir:

	2016	2015
Azərbaycan	3,218,769	2,594,078
Türkiyə	3,729,780	1,756,526
Gürcüstan	381,397	342,616
İsveçrə	90,378	60,740
Cəmi	7,420,324	4,753,960

Analiz aktivlərin yerləşməsi əsasında aparılmışdır.

6. Neft-qaz aktivləri

Neft-qaz aktivlərinin balans dəyərindəki hərəkətlər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	Neft-qaz hasilatı aktivləri	Boru kəməri aktivləri	Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə xərclər	Cəmi
Maya dəyəri				
31 dekabr 2014-cü il	442,698	74,473	16,366	533,537
Əlavələr	29,858	845	1,084	31,787
31 dekabr 2015-ci il	472,556	75,318	17,450	565,324
Əlavələr	17,460	714	1,175	19,349
31 dekabr 2016-cı il	490,016	76,032	18,625	584,673
Yığılmış amortizasiya və köhnəlmə				
31 dekabr 2014-cü il	(19,182)	(1,402)	(549)	(21,133)
İl üzrə xərc	(49,226)	(3,398)	(1,234)	(53,858)
31 dekabr 2015-ci il	(68,408)	(4,800)	(1,783)	(74,991)
İl üzrə xərc	(55,279)	(3,418)	(1,894)	(60,591)
31 dekabr 2016-cı il	(123,687)	(8,218)	(3,677)	(135,582)
Xalis balans dəyəri				
31 dekabr 2016-cı il	366,329	67,814	14,948	449,091
31 dekabr 2015-ci il	404,148	70,518	15,667	490,333

Neft-qaz hasilatı aktivləri

Neft-qaz hasilatı aktivlərinin məbləği Qrupun Şah Dəniz ("ŞD") layihəsində neft-qaz aktivlərinin 6.67% payından ibarətdir.

Boru kəmərinin aktivləri

Boru kəmərinin dəyəri CQBK üzrə tikinti və kapitallaşdırılmış texniki xidmət xərclərində Qrupun 6.67% payından ibarətdir.

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə xərclər

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə kapitallaşdırılmış xərclər Qrupun ŞD və CQBK layihələrinin məqsədləri üçün istifadə edilən aktivlərin istismardan çıxarılmasına aid olan xərclərdə 6.67% payından ibarətdir. Daha ətraflı məlumat 17-ci Qeyddə təqdim edilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

7. Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri

Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	İşlənilmə xərcləri	Tamamlanmamış tikinti	Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə xərclər	Cəmi
31 dekabr 2014-cü il	557,853	409,567	20,697	988,117
Əlavələr	309,783	1,254,682	11,811	1,576,276
31 dekabr 2015-ci il	867,636	1,664,249	32,508	2,564,393
Əlavələr	256,149	2,190,675	25,684	2,472,508
31 dekabr 2016-cı il	1,123,785	3,854,924	58,192	5,036,901
Xalis balans dəyəri				
31 dekabr 2016-cı il	1,123,785	3,854,924	58,192	5,036,901
31 dekabr 2015-ci il	867,636	1,664,249	32,508	2,564,393

İşlənmə xərcləri

İşlənmə xərcləri Şahdəniz İnkişaf layihəsinin 2-ci mərhələsi ilə bağlı xərclərdən ibarətdir.

Tamamlanmamış tikinti

31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu məbləğə TANAP-ın tikintisi və CQBK sisteminin genişləndirilməsi ilə birbaşa bağlı olan, müvafiq olaraq, 3,612,708 ABŞ dolları (2015-ci il: 1,501,908 ABŞ dolları) və 242,216 ABŞ dolları (2015-ci il: 162,341 ABŞ dolları) məbləğində xərclər daxildir. TANAP-ın tikintisi ilə bağlı olan məbləğə layihənin idarə edilməsi xidmətlərinin xərcləri, işin erkən görülməsi xərcləri, torpağın alınması üçün xərclər, əmək haqqı xərcləri və boru kəmərinin tikintisi ilə birbaşa əlaqəli olan digər xərclər daxildir.

Kapitalaşdırılmış borc öhdəlikləri üzrə xərclər

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrup tamamlanmamış tikinti və inkişaf xərcləri daxilində 195,937 ABŞ dolları məbləğində (2015-ci il: 54,003 ABŞ dolları) borc öhdəlikləri üzrə xərcləri kapitalaşdırmışdır. Daha ətraflı məlumat 16-cı Qeyddə təqdim edilir.

8. Avans ödənişləri

Avans ödənişləri 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2016	2015
Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri	1,635,870	1,344,882
Tikinti işləri ilə bağlı digər ödənişlər	206,073	291,609
	1,841,943	1,636,491

Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri

Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri 1,114 milyon ABŞ dolları (2015-ci il: 887 milyon ABŞ dolları) məbləğində AzSD-yə və 522 milyon ABŞ dolları (2015-ci il: 458 milyon ABŞ dolları) məbləğində AzSCP-yə, müvafiq olaraq, ŞD HPBS və CQBK layihələrində 10% paylarının alınması üçün avans ödənişlərindən ibarətdir və qeyri-maliyyə aktivləri hesab olunur. Daha ətraflı məlumat 24-cü Qeyddə təqdim edilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

9. Asılı müəssisəyə investisiya

31 dekabr 2016-cı il tarixində Qrupun TAP AG-də iyirmi faizlik (20%) payı olmuşdur. TAP AG Şahdəniz təbii qazının Avropa ölkələrinə çatdırılması məqsədilə qazın Yunanıstan/Türkiyə sərhədindən Cənubi İtaliyaya neql edilməsi infrastrukturunun qurulması və istismarına görə məsuliyyət daşıyır. Qrup müəssisənin maliyyə və əməliyyat qərarlarında iştirak etməklə müəssisəyə əhəmiyyətli təsir göstərir.

Qrup 2014-cü ildə AzTAP GmbH-də səhmlərin 100%-ni almaqla TAP AG-də investisiya əldə etmişdir (Qeyd 23).

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun TAP AG-yə investisiyasının balans dəyərində hərəkətlər icmal edilir:

	2016	2015
İlkin balans dəyəri	60,740	56,432
Asılı müəssisəyə investisiyaya əlavələr	38,900	17,500
Asılı müəssisənin vergidən sonrakı nəticələrində pay	(4,022)	(5,856)
Digər	(3,247)	(1,335)
Məzənnə fərqi	(1,993)	(6,001)
Qalıq balans dəyəri	90,378	60,740

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun 31 dekabrda TAP AG-yə investisiyası haqqında ümumi maliyyə məlumatı təqdim edilir:

	2016	2015
Cari aktivlər	86,935	160,736
Uzunmüddətli aktivlər	1,718,253	604,796
Cari öhdəliklər	(284,292)	(109,262)
Uzunmüddətli öhdəliklər	(1,142,058)	(434,211)
Xalis aktivlər	378,838	222,059
Qrupun xalis aktivlərdə payı	75,768	44,412
Satınalma zamanı tanınan qudvil	18,872	18,872
Qudvilin çevrilməsi zamanı məzənnə fərqi	(1,015)	(1,209)
Digər	(3,247)	(1,335)
Balans dəyəri	90,378	60,740

31 dekabrda başa çatan dövr üzrə asılı müəssisənin nəticələrində pay:

	2016	2015
Gəlirlər	–	–
Əməliyyat xərcləri	26,444	36,391
Digər gəlir	(2,694)	(592)
Vergidən əvvəl zərər	23,750	35,799
Mənfəət vergisi üzrə fayda	(3,638)	(6,517)
Asılı müəssisə alındıqdan etibarən dövr üzrə xalis zərər	20,112	29,282
Qrupun xalis zərərlərdə payı	4,022	5,856

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

10. Kredit üzrə debitor borcları

Kredit üzrə debitor borcları TAP AG-dən 224,696 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 84,977 ABŞ dolları) və BOTAŞ-dan 130,863 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 52,520 ABŞ dolları) məbləğində debitor borclarından ibarətdir. TAP-a kredit üzrə faiz İsveç federal vergi orqanlarının dərc etdiyi trans-sərhəd səhmdar kreditləri üçün Avro dərəcəsinin üstünə 1% marja gəlməklə hesablanır və 2016-cı ildə 2% (2015-ci il: 2%) olmuşdur. Kreditin müddəti 2043-cü ilin iyul ayında başa çatır. 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində əldə edilmiş faiz gəliri 2,946 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 1,335 ABŞ dolları) olmuşdur.

BOTAŞ-dan olan debitor borcuna 30,002 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 28,987 ABŞ dolları) məbləğində təxirə salınmış ödəniş və 100,861 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 23,533 ABŞ dolları) məbləğində kredit üzrə debitor borcu daxildir. 1-ci Qeyddə göstəriləyi kimi, alqı-satqı razılaşmasına uyğun olaraq, 13 aprel 2016-cı ildə Qrup TANAP A.Ş.-də səhmlərinin 30%-ni BOTAŞ-a 168,226 ABŞ dolları ödəniş və 33,645 ABŞ dolları məbləğində təxirə salınmış ödənişə satmışdır. Təxirə salınmış ödəniş üzrə faiz hesablanmır və onun 2020-2021 illərdə ödənilməsi gözlənilir. İlk tanınma zamanı təxirə salınmış ödənişin ədalətli dəyəri oxşar maliyyə alətləri üçün bazarda borc üzrə faiz dərəcəsinə (3.5%) istifadə etməklə cari dəyər 28,006 ABŞ dolları məbləğində hesablanmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində BOTAŞ-dan təxirə salınmış ödənişlə bağlı əldə edilmiş gəlir 1,015 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 981 ABŞ dolları) məbləğində olmuş və faiz gəlirinin tərkibində tanınmışdır.

Qeyd 24-də göstəriləyi kimi, Maliyyələşdirmə Razılaşmasına uyğun olaraq, TANAP A.Ş.-in 30% səhmləri satıldıqdan sonra Qrup BOTAŞ-ın TANAP A.Ş.-də 5% səhmlərinə ekvivalent olan 93,950 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 27,950 ABŞ dolları) məbləğində ödəniş tələblərini maliyyələşdirmişdir. Kredit üzrə faiz hesablanmır və onun 2021-2023-cü illərdə ödənilməsi gözlənilir. İlk tanınma zamanı oxşar maliyyə alətləri üçün bazarda borc üzrə 4% faiz dərəcəsinə (2015-ci il: 3.5%) istifadə etməklə cari dəyər 74,139 ABŞ dolları (2015-ci il: 22,737 ABŞ dolları) məbləğində hesablanmış və kreditin ədalətli dəyəri ilə balans dəyəri arasında 19,811 ABŞ dolları (5,213 ABŞ dolları) məbləğində fərq mənfiyyət və zərərde tanınmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə BOTAŞ-dan alınacaq kreditlə əlaqədar əldə edilmiş faiz gəliri 3,189 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 796 ABŞ dolları) məbləğində olmuşdur.

11. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2016	2015
Bankda olan pul vəsaitləri, ABŞ dolları	184,251	254,228
Bankda olan pul vəsaitləri, AZN	216,056	–
Bankda olan pul vəsaitləri, Avro	26	332
Bankda olan pul vəsaitləri, digər	51	–
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	400,384	254,560

Bankda olan pul vəsaitlərinə əsasən müddəti bir aydan çox olmayan və 0.1% (31 dekabr 2015-ci il: 1.95% arasında) effektiv faiz dərəcəsi hesablanan 544 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 535 ABŞ dolları) məbləğində müddətli depozitlər daxildir.

Depozitlər

2015-ci il ərzində Qrup 350 milyon ABŞ dolları məbləğində müddəti bir il olan müddətli depozitlər yerləşdirmişdir. Depozitin bütün qalığı 31 dekabr 2015-ci il tarixinə tamamilə istifadə edilmişdir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

12. Debitor borcları

Debitor borcları 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2016	2015
AQTŞ üzrə debitor borcları	4,061	9,760
ŞD Operatoru üzrə debitor borcları	–	4,401
SOCAR MİƏİ üzrə debitor borcları	4,792	3,606
Digər debitor borcları	624	1,237
Cəmi debitor borcları	9,477	19,004

ŞD Operatoru üzrə debitor borcları başlanğıcdan hesabat tarixində Qrupun ŞD Operatoruna ödədiyi ödəmə tələblərinin ŞD Operatorunun hesabatda göstərdiyi faktiki xərclərdən artıq olan hissəsindən ibarətdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində Qrupun ŞD Operatoruna 1,238 ABŞ dolları məbləğində kreditor borcu vardır.

Xam neftin satışı üzrə vasitəçilik razılaşmasına uyğun olaraq Qrup SOCAR-ın törəmə müəssisəsi olan SOCAR MİƏİ-ni Şahdəniz HPBS-ile əlaqədar ticarət və marketing agentliyi təyin etmişdir. SOCAR MİƏİ Qrupdan satılmış xam neftin dəyərinin 0.5%-i dərəcəsində (Əlavə Dəyər Vergisi ("ƏDV") daxil) agentlik və marketing xidmətləri üçün komissiya haqlarını tutur. SOCAR MİƏİ-dən olan debitor borcları üçüncü tərəflərə satılmış və 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupa ödənişi köçürülməmiş neftlə bağlıdır.

13. Mal-material ehtiyatları

31 dekabr 2016-cı və 2015-ci illərdə mal-material ehtiyatları Qrupun ŞD operatorunun hesabatda göstərdiyi mal-material ehtiyatlarındakı payından ibarətdir.

14. Digər cari aktivlər

Digər cari aktivlər 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2016	2015
ƏDV üzrə debitor borcu	23,752	31,637
Digər aktivlər	5,658	6,287
Cəmi digər cari aktivlər	29,410	37,924

15. Nizamnamə kapitalı, əlavə ödənilmiş kapital, digər ehtiyatlar və qeyri-nəzarət payı

Nizamnamə kapitalı

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində Qrupun nizamnamə kapitalına 295,900 ABŞ dolları məbləğində əlavə kapital qoyuluşu edilmişdir. 31 dekabr 2016-cı və 2015-ci il tarixlərində Şirkətin nizamnamə kapitalı nominal dəyəri, müvafiq olaraq, 17,408 ABŞ dolları və 14,449 ABŞ dolları olan təsdiq olunmuş, buraxmış və tam ödənilmiş 100 adi səhmdən ibarət olmuşdur. Hər bir səhm səhmdara bir səs hüququ verir.

Əlavə ödənilmiş kapital

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində SOCAR və İN 675,000 ABŞ dolları məbləğində nağd vəsait vasitəsilə nizamnamə kapitalını artırmaq qərarını təsdiq etmişdir. Qrup 631,768 ABŞ dolları məbləğində əlavə vəsait almışdır. Bu vəsait qoyuluşları 31 dekabr 2016-cı il tarixinə qeydiyyatdan alınmamış və əlavə ödənilmiş kapital kimi tanınmışdır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

15. Nizamnamə kapitalı, əlavə ödənilmiş kapital, digər ehtiyatlar və qeyri-nəzarət payı (davamı)

Digər ehtiyatlar və qeyri-nəzarət payı

Qeyd 1-də göstəriləni kimi, 13 aprel 2016-cı ildə Qrup TANAP A.Ş.-də 30% səhmlərini BOTAŞ-a satmışdır. Cəmi ödəniş BOTAŞ-ın 168,226 ABŞ dolları məbləğində ödədiyi nağd vəsaitdən və 28,006 ABŞ dolları məbləğində təxirə salınmış ödənişin ədalətli dəyərindən ibarət olmuşdur (Qeyd 10). Bundan başqa, 16 aprel 2016-cı ildə Qrup TANAP A.Ş.-də 12% səhmlərini BP-yə 97,423 ABŞ dolları məbləğində nağd vəsaitə satmışdır. Satılmış səhmlərin xalis balans dəyəri (338,831 ABŞ dolları) və BOTAŞ və BP-dən alınmış ödənişin ədalətli dəyəri arasındakı fərq 45,176 ABŞ dolları məbləğində digər ehtiyatlarda törəmə müəssisədə payın satışı üzrə zərər kimi tanınmışdır. 2016-cı il ərzində BOTAS və BP TANAP-ın nizamnamə kapitalına cəmi 342,751 ABŞ dolları məbləğində pul vəsaitləri formasında qoyuluş etmişdir.

16. Borc öhdəlikləri və Dövlət qrantı

ARDNF-ə satılmış istiqrazlar

Qeyd 1-də göstərilən layihələrdə Qrupun pay alışıların maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 25 fevral 2014-cü il tarixli Fərmanı ilə vacib sosial-iqtisadi layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün təsis edilmiş dövlət fondu olan ARDNF-yə tapşırılmışdır. Fərmana müvafiq olaraq, 2014-cü ildə Qrup ARDNF-yə 10 illik müddəti olan cəmi 2,516,996 ABŞ dolları məbləğində istiqrazlar buraxmışdır. Istiqraz prospektində 1% + 6 aylıq LIBOR faiz dərəcəsi nəzərdə tutulmuşdur. Faizin ödənilməsi 2021-ci ildən 2024-cü ilədək yarımillik hissələrlə aparılmalıdır.

İlkin tanınmada Qrup istiqrazların ədalətli dəyərini oxşar maliyyə alətləri üçün bazar dərəcəsinə istifadə etməklə (4.5% + 6 aylıq LIBOR) hesablamışdır və istiqrazların ədalətli dəyəri ilə balans dəyəri arasındakı 704,270 ABŞ dolları məbləğində fərqi konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda dövlət qrantı kimi tanımışdır.

31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il ərzində hesablanmış cəmi faiz 115,102 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 99,641 ABŞ dolları) məbləğində olmuşdur. 31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il ərzində Qrup tamamlanmamış tikinti və inkişaf xərclərinin daxilində 58,742 ABŞ dolları məbləğində borc öhdəlikləri üzrə faiz xərclərini kapitallaşdırmışdır (2015-ci il: 50,852 ABŞ dolları).

31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il ərzində Qrup 16,165 ABŞ dolları məbləğində dövlət qrantından gəlir tanımış və bu məbləğ digər gəlirin tərkibinə daxil edilmişdir (31 dekabr 2015-ci il: 14,418 ABŞ dolları).

BOTAŞ və BP-dən kredit

2015-ci ildə imzalanmış Müddətli Kredit Xətti haqqında Razılaşmaya uyğun olaraq, TANAP A.Ş.-in səhmdarları TANAP layihəsinə aid olan əsaslı məsrəflərdə paylarını maliyyələşdirmək üçün kredit xəttini təqdim etmək öhdəliyini götürmüşlər. TANAP faizlərin ödənilməsinə 2020-ci, əsas məbləğin ödənilməsinə isə 2022-ci ildə başlaması planlaşdırılır. 31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il ərzində BOTAŞ və BP-dən alınmış kreditlərin cəmi məbləği, müvafiq olaraq, 318,877 ABŞ dolları (2015-ci il: 167,700 ABŞ dolları) və 127,551 ABŞ dolları (2015-ci il: 67,080 ABŞ dolları) olmuşdur. Kreditlər üzrə 5.5% + 1 aylıq LIBOR dərəcəsi ilə faiz hesablanır. 31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il ərzində çekilmiş cəmi 31,067 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 3,151 ABŞ dolları) məbləğində faiz xərcləri aktivin maya dəyərinin tərkibində kapitallaşdırılmışdır.

Avrobondların emissiyası

2016-cı ilin mart ayında Şirkət 1 milyard ABŞ dolları məbləğində Dövlət zəmanətli 1-ci dərəcəli təminatlı istiqrazlar ("İstiqrazlar") emissiya etmişdir. İstiqrazlar üzrə ödəmə müddəti tamamlanana qədər hər il 24 mart və 24 sentyabr tarixlərində yarım ildən bir ödənilməli olan illik 6.875% dərəcəsi ilə faiz hesablanır. İstiqrazların müddəti 24 mart 2026-cı ildə başa çatır və bu istiqrazlar İrlandiya Fond Birjasında qeydiyyatla alınmışdır. İstiqrazlar diskontla emissiya edilmiş və Qrup istiqrazların emissiyasından 991,120 ABŞ dollarını əldə etmişdir. İstiqrazlarla bağlı çekilmiş əməliyyat xərcləri 2,362 ABŞ dollarına bərabərdir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

16. Borc öhdəlikləri və Dövlət qrantı (davamı)

Avrobondların emissiyası (davamı)

31 dekabr 2016-cı ildə başa çatan il ərzində istiqrazlar üzrə hesablanmış cəmi faiz, tamamlanmamış tikinti və inkişaf xərclərinin bir hissəsi olaraq kapitallaşdırılmış 52,125 ABŞ dolları da daxil olmaqla, 53,606 ABŞ dolları məbləğində olmuşdur.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə uzunmüddətli borc öhdəliklərinin cari hissəsi 19,231 ABŞ dolları məbləğində hesablanmış faizdən ibarətdir.

ABB-dən kredit

30 dekabr 2016-cı ildə Qrup layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün Azərbaycan Beynəlxalq Bankından 176,000 ABŞ dolları məbləğində illik 1.75% dərəcəsi ilə faiz hesablanan kredit almışdır. Kreditin son ödəniş tarixi 28 fevral 2017-ci il idi. Bax Qeyd 26.

17. Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər

Qrup neft-qaz avadanlıqlarının istismardan çıxarılması ilə bağlı hüquqi və praktiki təcrübədən irəli gələn öhdəlik daşıyır. Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə əlaqəli öhdəliklər üzrə ehtiyatların hərəkəti aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2016-cı il	31 dekabr 2015-ci il
İlkin balans dəyəri	52,066	37,063
Dövr ərzində əlavə öhdəlik	20,249	14,336
Cari dəyər diskontunun ləğv edilməsi	3,105	2,108
Diskont dərəcəsinin nəzərdən keçirilməsinin təsiri	7,289	(1,441)
Qalıq balans dəyəri	82,709	52,066

Şahdəniz HPBS-nin, CQBK və TANAP "Tranzit ərazisinə malik ölkənin hökuməti ilə saziş" in (TƏMÖH) müddəalarına uyğun olaraq, bütün Podratçı Tərəflər Şahdəniz HPBS-nin və CQBK və TANAP TƏMÖH müddəti başa çatandan sonra tikinti aktivlərinin istismardan çıxarılması və sökülməsini maliyyələşdirmək üçün istifadə ediləcək ləğv etmə fonduna qoyuluşlar etmək öhdəliyini daşıyırlar.

Şahdəniz HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq, istismardan çıxarma fondunun maksimal məbləği əsaslı məsrəflərin 10%-dən artıq ola bilməz. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər hər maliyyə ilinin sonunda artıq istifadədə olan aktivlərlə bağlı çəkilmiş əsaslı məsrəflər əsasında qiymətləndirilir. Şahdəniz HPBS-də istifadə edilən hasilat qurğularının ləğv edilməsi üçün təxmin edilən diskontlaşdırılmamış xərcdə Qrupun payı 31 dekabr 2016-cı il tarixinə 157,481 ABŞ dolları (2015-ci il: 132,759 ABŞ dolları) olmuşdur.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupun CQBK qurğularının istismardan çıxarılması ilə bağlı gözlənilən diskont edilməmiş xərclərdə payı 19,826 ABŞ dolları (2015-ci il: 10,301 ABŞ dolları) olmuşdur. Qrup ESHA-nın qüvvəsinə xitam veriləndə istismardan çıxarma öhdəliyinin qiymətləndirilməsində 2.5% (2015-ci il: 2.5%) inflyasiya dərəcəsindən və öhdəliyi diskont etmək üçün pulların vaxt dəyərinin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergidən əvvəlki dərəcəni istifadə etmişdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupun TANAP boru kəməri obyektlərinin istismardan çıxarılması üçün gözlənilən diskont edilməmiş dəyərə payı 39,229 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: sıfır ABŞ dolları) olmuşdur. Qrup ESHA-nın qüvvəsinə xitam veriləndə istismardan çıxarma öhdəliyinin qiymətləndirilməsində 3% inflyasiya dərəcəsindən və öhdəliyi diskont etmək üçün pulların vaxt dəyərinin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergidən əvvəlki dərəcəni istifadə etmişdir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

18. Ticarət və digər kreditor borcları, hesablanmış öhdəliklər

Ticarət və digər kreditor borcları və hesablanmış öhdəliklər əsas etibarilə 31 dekabr 2016-cı və 2015-ci il tarixlərinə Şahdəniz layihəsinin 2-ci Mərhələsinin işlənməsi, CQBK-nin genişləndirilməsi və TANAP boru kəməri sistemlərinin tikintisi ilə bağlı olan öhdəliklərdən ibarətdir.

19. Gəlirlər, hesablanmış gəlirlər və təxirə salınmış gəlirlər

Gəlirlər

Qrupun gəlirləri 31 dekabrda başa çatan il üzrə aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2016	2015
Qazın satışından gəlirlər	62,497	95,847
Xam neftin satışından gəlirlər	48,992	55,626
	111,489	151,473

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq neft və qazdan əldə edilən mənfəət hər bir təqvim rübünün sonuna Podratçı Tərəflərin əldə etdiyi vergidən sonrakı real səmərəlilik dərəcəsinə müvafiq olaraq Hökumət və Podratçı Tərəflər arasında paylaşdırılır. 2016-cı ilin dörd rübü ərzində mənfəət nefti və qazı Podratçı tərəflərin xeyrinə 55% və 45% dərəcələri ilə bölüşdürülmüşdür. 2015-ci ilin üç rübü ərzində neft və qaz mənfəəti 55% və 45% nisbəti ilə Dövlətin xeyrinə bölüşdürülmüşdür. 2016-cı ilin dördüncü rübündə bölgü 55% və 45% nisbəti ilə Podratçı tərəflərin xeyrinə aparılmışdır.

Hesablanmış gəlirlər

31 dekabr 2016-cı il tarixində 1,996 ABŞ dolları (2015-ci il: 3,119 ABŞ dolları) məbləğində hesablanmış gəlirlərin qalığı Ceyhan terminalında çıxarılmış və Qrupun payına düşən həcmələr arasındakı fərqdən irəli gələn xam neftin Qrupdakı andərlifindən ibarətdir.

Təxirə salınmış gəlirlər

31 dekabr 2016-cı il tarixində təxirə salınmış gəlirlərin 2,321 ABŞ dolları (2015-ci il: 5,283 ABŞ dolları) məbləğində qalığı Bakı-Tbilisi-Ceyhan marşrutu ("BTC") üzrə çıxarılmış və Qrupun payına düşən həcmələr arasındakı fərqdən irəli gələn xam neftin Qrupdakı overlifindən ibarətdir.

20. Satışların maya dəyəri

31 dekabr tarixində tamamlanan il üzrə Qrupun satışlarının maya dəyəri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	Qeyd	2016	2015
Köhnəlmə və tükənme	6	60,591	53,858
Digər xərclər		9,359	16,086
		69,950	69,944

21. Vergilər

Qrup konsolidasiya edilmiş vergi bəyannaməsini təqdim etmir. Qrupun cari strukturu baxımından Qrupun ayrı-ayrı müəssisələrinin vergi zərərləri və cari vergi aktivləri Qrupun digər müəssisələrinin cari vergi öhdəlikləri və vergiyə cəlb olunan mənfəəti ilə əvəzləşdirilə bilməz və müvafiq olaraq vergilər konsolidasiya edilmiş vergi zərəri mövcud olanda belə hesablana bilər. Bu səbəbdən təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri yalnız vergiyə cəlb olunan eyni müəssisəyə aid olduqda qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

21. Vergilər (davamı)

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunverciliyinə uyğun olaraq bir dövrdə əmələ gələn vergi zərərləri gələcək beş illik dövrə keçirilə bilər. CQD QSC-nin 2016-cı ilin yerli standartlara uyğun kitablarında 168,268 ABŞ dolları (2015-ci il: 33,654 ABŞ dolları) məbləğində yığılmış zərərləri olmuşdur və bunların beş il ərzində istifadəsi gözlənilmir. Qrup bu zərərlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri tanımamışdır.

Şahdəniz layihəsi cərcivəsində vergilərin tutulması

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq podratçı tərəflər ŞD layihəsi əsasında əməliyyatlara aid olan mənfəət vergilərinin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Həmin müddəalara uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət orqanı Dövlət büdcəsinə hər bir podratçı tərəfin mənfəət vergisini ödəyir və müvafiq məbləğin əvəzini dövlətə aid olan kondensat və təbii qazla qaytarır. Müvafiq olaraq ŞD HPBS-in podratçı tərəfi olaraq Qrup Azərbaycan mənfəət vergisi öhdəliyi daşıyır və eyni zamanda əlavə mənfəət neftini almaq hüququna malikdir. 31 dekabr 2016-cı və 2015-ci il tarixlərində başa çatan illər ərzində Qrup ŞD HPBS-nin əməliyyatları üzrə mənfəət vergiləri olmamışdır.

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq Qrup müəyyən standart əməliyyat vergilərindən, o cümlədən Azərbaycanın əlavə dəyər vergisindən azaddır.

CQBK layihəsi cərcivəsində vergilərin tutulması

SGC Midstream MMC vergi orqanları qarşısında vergilərlə bağlı bütün məsələlərdə CQBK şirkətini özünün təmsilçisi seçmişdir, belə ki, Qrup Azərbaycan ESHA-ya uyğun olaraq vergi seçən səhmdar deyildir. CQBK şirkəti gəlir və çıxılmalarına və nəql etdiyi təbii qaza görə Azərbaycanda mənfəət vergisinə və Gürcüstanda minimal vergiyə görə məsuliyyət daşıyır. Bu vergilər vergi seçməyən səhmdarlara, o cümlədən Qrupa aid edilə bilər.

Aşağıdakı vergilər tətbiq edilmişdir:

- ▶ Azərbaycanda sabit 27% dərəcə ilə mənfəət vergisi;
- ▶ Gürcüstanda sabit 25% dərəcə ilə mənfəət vergisi;
- ▶ Gürcüstan-Türkiyə sərhədinə çatdırılmış min kub metr qaz üzrə sabit 2.50 ABŞ dolları dərəcəsi ilə Gürcüstanda minimal vergi ("GMV").

Gürcüstanda mənfəət vergisi və minimal vergi

Gürcüstan ESHA-ya uyğun olaraq CQBK şirkəti Gürcüstanda aparılan əməliyyatlardan əmələ gələn gəlirdən təsbit 25% dərəcəsi ilə mənfəət vergisini ödəməlidir. CQBK şirkəti maliyyə ili ərzində vergi tutulan mənfəət əldə etməsə, o, GMV-ni ödəməlidir. Əvvəlki dövrlər üzrə GMV gələcək dövrlərə məhdudiyət qoyulmadan köçürülməli və CQBK şirkətinin Gürcüstanda gələcək mənfəət vergisi öhdəliyinə aid edilməlidir. Qrup ehtimal edir ki, GMV Gürcüstan ESHA əsasında mənfəət vergisini aşacaq.

Mənfəət vergisi üzrə ehtiyat əsasən Qrupun 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə Azərbaycan mənfəət vergisi xərcində, Gürcüstan minimal vergi xərcində və CQBK şirkətinin təxirə salınmış vergi xərcində payından ibarətdir.

CQBK şirkətinin təxirə salınmış vergi öhdəlikləri MHBS və ESHA əsasında uçot prinsipləri arasındakı fərqlərdən (hesablamalar və kassa prinsipi) irəli gələn müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır.

TANAP layihəsi üzrə vergiyə cəlb olunma

Türkiyə hökuməti ilə Azərbaycan hökuməti arasında imzalanmış ESHA-ya uyğun olaraq müəyyən edilmişdir ki, TANAP-ın korporativ vergiyə cəlb olunması yalnız boru kəməri istismara verildikdən sonra boru kəmərinə ötürülən təbii qazın həcminə əsaslanacaq. Beləliklə, Qrup tikinti mərhələsində korporativ mənfəət vergisinə cəlb olunmayacaq. TANAP-ın yerli standartlara və MHBS-yə uyğun kitabları arasında təxirə salınmış vergiyə cəlb olunacaq müvəqqəti fərq yoxdur.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

22. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

Əlaqəli tərəf	31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə			Əlaqəli tərəflərdən alınmış məbləğlər	Əlaqəli tərəflərə ödənilmiş məbləğlər
	Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	Avans ödənişləri	Debitor borcları		
ARDNF (Qeyd 16)	2,069,044	–	–	–	–
AzSD	–	1,113,871	–	–	226,599
AzSCP	–	521,999	–	–	64,389
SOCAR MIƏİ	–	–	4,792	–	197
AQTŞ	–	–	4,061	65,099	–
Cəmi	2,069,044	1,635,870	8,853	65,099	291,185
Cəmi kateqoriya üzrə	3,773,228	1,841,943	9,477		

Əlaqəli tərəf	31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə			Əlaqəli tərəflərdən alınmış məbləğlər	Əlaqəli tərəflərə ödənilmiş məbləğlər
	Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	Avans ödənişləri	Debitor borcları		
ARDNF (Qeyd 16)	1,953,942	–	–	–	–
AzSD	–	887,272	–	21,554	432,611
AzSCP	–	457,610	–	–	115,983
SOCAR MIƏİ	–	–	3,606	–	253
AQTŞ	–	–	9,760	69,851	–
Cəmi	1,953,942	1,344,882	13,366	91,405	548,847
Cəmi kateqoriya üzrə	2,191,873	1,636,491	19,004		

AzSD

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə AzSD-yə (SOCAR-ın törəmə müəssisəsi) ödənişlər TSASM əsasında ŞD HPBS-də 10% payın alınması və AQTŞ-də 8% payın alınması üçün ödənilmiş 226,599 ABŞ dolları məbləğində avanslardan ibarətdir (31 dekabr 2015-ci il: 432,611 ABŞ dolları). Daha ətraflı məlumat 24-cü Qeyddə təqdim edilir.

AzSCP

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə AzSCP-yə (SOCAR-ın törəmə müəssisəsi) ödənişlər TSASM əsasında CQBK şirkətində 10% payın alınması üçün ödənilmiş 64,389 ABŞ dolları məbləğində avanslardan ibarətdir (31 dekabr 2015-ci il: 115,983 ABŞ dolları). Daha ətraflı məlumat 24-cü Qeyddə təqdim edilir.

AQTŞ

AQTŞ Şahdəniz qazının satılması ilə bağlı marketing, uçot, billing, ödəmə və digər inzibati əməliyyatlar üzrə hesabatların hazırlanması üçün təsis edilmiş şirkətdir. AQTŞ-dən daxilolmalar qazın AQTŞ-yə satılmasından 65,099 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 69,851 ABŞ dolları) məbləğində alınmış pul vəsaitlərindən ibarətdir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

22. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar (davamı)

SOCAR və İN

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində SOCAR və İN Qrupa, müvafiq olaraq, 432,509 ABŞ dolları (2015-ci il: 659,001 ABŞ dolları) və 495,159 ABŞ dolları (2015-ci il: 685,899 ABŞ dolları) məbləğində əlavə nağd qoyuluş etmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə SOCAR və İN tərəfindən cəmi nağd qoyuluşlar, müvafiq olaraq, 1,140,510 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 708,001 ABŞ dolları) və 1,232,058 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 736,899 ABŞ dolları) məbləğində olmuşdur.

Əsas rəhbərlik heyəti

31 dekabr 2016-cı il tarixinə baş rəhbərlik heyəti Qrupun Baş direktoru, Baş direktorun müavini və 3 departament direktorundan (31 dekabr 2015-ci il: Baş direktor, Baş direktorun müavini və üç departament direktoru) ibarət olmuşdur. Baş rəhbərlik heyətinin üzvlərinə ödənilən məcmu haqq və bu kateqoriya daxilində tam ştat əsası ilə haqq alan müəyyən edilmiş rəhbərlərin sayı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2016-cı il	31 dekabr 2015-ci il
Məcmu haqq	160	121
Şəxslərin sayı	5	5

Həmçinin, 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində Qrup 2014-cü ilin dekabr ayında imzalanmış Operator xidmətləri haqqında razılaşma əsasında cəmi 1,473 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 3,193 ABŞ dolları) məbləğində SOCAR Upstream Management International MMC və SOCAR Midstream Operations MMC tərəfindən təqdim edilmiş idarəetmə xidmətləri üçün xərclər çəkmişdir.

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri

Maliyyə risk amilləri

Fəaliyyətin adi gedişində Qrup kredit, likvidlik və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riski valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri dəyişmələri nəticəsində yaranır. Qrupun ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Qrupun maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Qrupun əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasıdır. İdarəetmə üzrə müəyyən edilmiş rəsmi prosedurların olmamasına baxmayaraq, Qrupun rəhbərliyi maliyyə risklərini cari bazar mövqeyinə istinadən müəyyən edir və qiymətləndirir.

(i) Faiz dərəcəsi riski

10-cu və 16-cı Qeydlərdə göstəriləyi kimi Qrupun əhəmiyyətli faiz hesablanan aktivləri və öhdəlikləri vardır. Mövcud kredit razılaşmaları üzrə faiz dərəcələri müvafiq razılaşmalarda nəzərdə tutulur və Avrobondlar və ABB-nin krediti istisna olmaqla, İsveç federal vergi orqanlarının (IFVO) dərc etdiyi trans-sərhəd səhmdar kreditləri üçün Avro məzənnəsində və LIBOR-da dəyişikliklərdən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərinə IFVO-ya görə LIBOR və Avro məzənnəsində aşağıda göstərilən dəyişikliyin vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri icmal edilir:

2016	Dəyişən göstəricidə dəyişiklik		Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	
	Artma	Azalma	Artma	Azalma
LIBOR	+0.6	-0.08	(14,759)	2,022
İFVO üzrə Avro məzənnəsi	+0.5	-0.5	615	(697)
2015	Dəyişən göstəricidə dəyişiklik		Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	
	Artma	Azalma	Artma	Azalma
LIBOR	+0.5	-0.12	(9,900)	2,400
İFVO üzrə Avro məzənnəsi	+0.5	-0.5	297	(297)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri (davamı)

Maliyyə risk amilləri (davamı)

(ii) Kredit riski

Maliyyə alətləri dəyişkən dərəcəyə görə kredit risklərinə məruz qalır. Qrup kredit üzrə debitor borcları, pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər və debitor borcları ilə əlaqədar kredit riskinə və qarşı-tərəfin öhdəliklərinin yerinə yetirmədiyi təqdirdə zərərlərə məruz qala bilər.

Qrupun kredit riski 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərinə maksimal risk həcmi müvafiq olaraq 765,420 ABŞ dolları və 406,660 ABŞ dolları məbləğində olmaqla, qarşı-tərəfin təəhhüdlərinin yerinə yetirmədiyindən irəli gəlir.

Qrup pul vəsaitlərini kredit etibarlılığı yüksək olan maliyyə institutlarında yerləşdirir. Şirkət yalnız tanınmış, etibarlı üçüncü tərəflərlə ticarət aparır. Qrupun siyasətinə görə, kredit şərtləri ilə kondensat alıb-satmaq istəyən bütün sifarişçilərin kredit qabiliyyətinin yoxlanışı aparılmalıdır. Qaz satışları AQTŞ vasitəsilə güclü maliyyə vəziyyəti olan müəssisələrlə aparılır.

(iii) Likvidlik riski

Qrup vəsaitlərin çatışmazlığı riskini müntəzəm qaydada xalis maliyyə borcu göstəricisini təhlil etməklə nəzarət altında saxlayır. Xalis maliyyə borcu cəmi maliyyə öhdəlikləri və pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri arasında yaranan fərqdən ibarətdir. Qrupun məqsədi kreditlərdən istifadə etməklə maliyyələşdirmənin fasiləsizliyi və çevikliyi arasında tarazlığı saxlamaqdır.

Aşağıdakı cədvəllərdə Qrupun müqavilələr üzrə diskontlaşdırılmamış ödənişləri əsasında 31 dekabr 2016-cı və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərinə maliyyə öhdəliklərinin müddətlərinin icmalı əks etdirilmişdir:

2016	Tələb əsasında	3-12 ay	1-5 il	>5 il	Cəmi
Ticarət və digər kreditor borcları	–	231,475	–	–	231,475
Hesablanmış öhdəliklər	–	308,849	–	–	308,849
Qısamüddətli borc öhdəlikləri və uzunmüddətli borc öhdəliklərinin cari hissəsi	–	195,231	–	–	195,231
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	–	–	–	4,488,742	4,488,742
	–	735,555	–	4,488,742	5,224,297
2015	Tələb əsasında	3-12 ay	1-5 il	>5 il	Cəmi
Ticarət və digər kreditor borcları	–	197,025	–	–	197,025
Hesablanmış öhdəliklər	–	318,759	–	–	318,759
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	–	–	–	2,896,144	2,896,144
	–	515,784	–	2,896,144	3,411,928

(iv) Kapitalın idarə edilməsi

Kapitalın idarə edilməsində Qrupun əsas məqsədi düzgün investisiya qərarları qəbul etməklə biznes əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi və davam etdirilməsi üçün güclü kapital bazasının təmin edilməsi və hökumətin, investorun və kreditorun işgüzar fəaliyyətinin dəstəklənməsindən ibarətdir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri (davamı)

Maliyyə risk amilləri (davamı)

Qrup idarə etdiyi məcmu kapitalı aşağıdakı kimi hesablayır:

	31 dekabr 2016-cı il	31 dekabr 2015-ci il
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 16)	3,773,228	2,191,873
Qısamüddətli borc öhdəlikləri və uzunmüddətli borc öhdəliklərinin cari hissəsi (Qeyd 16)	195,231	–
Çıxılın: pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (Qeyd 11)	(400,384)	(254,560)
Xalis borc	3,568,075	1,937,313
Kapital	2,261,251	1,407,911
Kapital və xalis borc	5,829,326	3,345,224
Ödəmə qabiliyyəti əmsali	61%	58%

(v) *Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri*

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında baş tutacaq əməliyyat əsnasında aktivin satılması üçün qəbul olunacaq və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödəniləcək məbləği əks etdirir. Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Qrup tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək vacibdir. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə etmişdir.

Aşağıdakı cədvəl konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri ilə ədalətli dəyərlərinin siniflər üzrə müqayisəsidir:

	31 dekabr 2016-cı il	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (Qeyd 11)	400,384	400,384
Debitor borcları (Qeyd 12)	9,477	9,477
Kredit üzrə debitor borcları (Qeyd 10)	355,559	351,448
Cəmi maliyyə aktivləri	765,420	761,309
Ticarət və digər kreditör borcları (Qeyd 18)	(231,475)	(231,475)
Hesablanmış öhdəliklər (Qeyd 18)	(308,849)	(308,849)
Qısamüddətli borc öhdəlikləri və uzunmüddətli borc öhdəliklərinin cari hissəsi (Qeyd 16)	(195,231)	(195,231)
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 16)	(3,773,228)	(3,771,128)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(4,508,783)	(4,506,683)
	31 dekabr 2015-ci il	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (Qeyd 11)	254,560	254,560
Debitor borcları (Qeyd 12)	14,603	14,603
Kredit üzrə debitor borcları (Qeyd 10)	137,497	137,497
Cəmi maliyyə aktivləri	406,660	406,660
Ticarət və digər kreditör borcları (Qeyd 18)	(197,025)	(197,025)
Hesablanmış öhdəliklər (Qeyd 18)	(318,759)	(318,759)
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 16)	(2,191,873)	(2,197,326)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(2,707,657)	(2,713,110)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri (davamı)

Maliyyə risk amilləri (davamı)

Ədalətli dəyərlər qiymətləndirilərkən, aşağıdakı metod və fərziyyələr istifadə edilmişdir:

- (i) Cari maliyyə aktivləri və öhdəlikləri, əsas etibarlı ilə bu alətlərin cari olduğuna görə, balans dəyərlərini təxmin edir;
- (ii) Uzunmüddətli sabit dərəcəli və dəyişən dərəcəli debitor borcları/borc öhdəlikləri Qrup tərəfindən faiz dərəcələri, ölkə üzrə xüsusi risk amilləri, müştərinin fərdi krediti ödəmə qabiliyyəti və maliyyələşdirilən layihənin risk xüsusiyyətləri kimi parametrlərə əsaslanaraq Səviyyə 3-ün giriş məlumatlarından istifadə etməklə qiymətləndirilir.

24. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər

Şahdəniz HPBS-də iştirak payı ilə bağlı təəhhüdlər

17 dekabr 2013-cü il tarixində Şahdəniz konsorsiumu Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şahdəniz qaz yatağının işlədilməsinin 2-ci mərhələsi üçün yekun investisiya qərarını elan etmiş və Şahdəniz HPBS-yə Altıncı, Yeddinci və Səkkizinci Əlavələri imzalamışdır. Qrup öz iştirak payına uyğun olaraq Şahdəniz layihəsi ilə əlaqədar xərclərin maliyyələşdirilməsi öhdəliyini daşıyır.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Şahdəniz HPBS üzrə operator bir sıra kapital təəhhüdlərinə və əməliyyat lizinqlərinə qoşulmuşdur. Qrup bu kapital təəhhüdlərin 6.67% hissəsini, müvafiq olaraq, 689,881 ABŞ dolları və 33,251 ABŞ dolları (2015-ci il: 966,064 ABŞ dolları və 21,727 ABŞ dolları) məbləğində qiymətləndirmişdir.

Ləğv edilə bilməyən əməliyyat lizinqləri əsasında gələcək minimal lizinq ödənişlərinin cəmi aşağıda təqdim edilir:

Əməliyyat lizinqi	31 dekabr 2016-cı il	31 dekabr 2015-ci il
Bir ilədək	13,679	6,852
Bir ildən beş ilədək	19,572	14,175
Beş ildən artıq	–	700
	33,251	21,727

CQBK sisteminin Genişləndirilməsi ilə bağlı təəhhüdlər

Şahdəniz HPBS üzrə Podratçı Tərəflər 17 dekabr 2013-cü il tarixində CQBK sisteminin Genişləndirilməsi layihəsi üzrə yekun investisiya qərarını bəyan etmişdir. CQBK sisteminin Genişləndirilməsi layihəsinin məqsədi mövcud CQBK sisteminin ötürmə qabiliyyətini artırmaqdır. CQBK sisteminin Genişləndirilməsi ilə əlaqədar Gürcüstanda TANAP-la əlaqəni təmin edəcək əlavə qurğular tikiləcəkdir. Qrup CQBK sisteminin Genişləndirilməsi layihəsinin tikinti və ilkin əməliyyat mərhələsi ərzində 6.67% hissə üzrə maliyyələşdirmə öhdəliyini daşıyır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə CQBK sisteminin Genişləndirilməsi üzrə qalıq büdcə 1,607,212 ABŞ dolları məbləğində təxmin edilir (Qrupun payı: 107,201 AŞ dolları) (31 dekabr 2015-ci il: müvafiq olaraq, 2,799,000 ABŞ dolları 186,693 AŞ dolları).

TANAP ilə bağlı təəhhüdlər

TANAP-ın inşası

Maliyyə hesabatları tarixində Qrupun TANAP sisteminin inşasını maliyyələşdirmək üçün kapital öhdəliyi vardır. TANAP sisteminin inşası üçün qalıq büdcə 5,028,058 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 8,111,736 ABŞ dolları) məbləğində qiymətləndirilir.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (davamı)

TAP ilə bağlı təəhhüdlər

TAP-ın inşası

Qrup TAP sisteminin inşasının maliyyələşdirilməsi üzrə öhdəlik daşıyır. TAP sisteminin inşasının qalıq büdcəsi 3,121,163 ABŞ dolları (31 dekabr 2015-ci il: 4,337,700 ABŞ dolları) məbləğində qiymətləndirilir. Maliyyə hesabatları tarixində Qrupun bu öhdəlikdə payı 624,233 ABŞ dolları (867,540 ABŞ dolları) məbləğində olmuşdur.

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar təəhhüdlər

BOTAŞ qaz müqaviləsi

BOTAŞ ilə imzalanmış qaz müqaviləsinə əsasən AQTŞ 2017-2021-ci illər ərzində qaz müqaviləsində müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanan qiymətlə illik maksimum təqribi 6.6 milyard kub metr qaz təqdim etməlidir.

Mərhələ 2 qaz müqaviləsi

25 oktyabr 2011-ci il tarixində SOCAR və BOTAŞ Şahdəniz layihəsinin ikinci mərhələsi üzrə qazın müəyyən həcmlərinin (2 milyard kub metr birinci çatdırma ili, 4 milyard kub metr ikinci çatdırma ili, 6 milyard kub metr sabitləşmə dövründə) SOCAR tərəfindən BOTAŞ-a satılmasına dair alqı-satqı müqaviləsini ("Mərhələ 2 ASM") imzalamışdır. 2012-ci ilin dekabr ayında SOCAR Mərhələ 2 üzrə ASM-ə dair hüquq və öhdəlikləri AQTŞ-yə ötürmüşdür. Mərhələ 2 BOTAŞ ASM üzrə ilk qaz təchizatının 2018-ci ilin iyul ayında başlaması gözlənilir.

BTC yanacaq qazı ilə bağlı BOTAŞ sazişi

BOTAŞ ilə sazişə əsasən AQTŞ hər il 0.16 milyard kub metr qazı sazişdə müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanan qiymətlə təmin etmək öhdəliyini daşıyır.

Azərbaycan hökuməti qarşısında qaz öhdəliyi

AQTŞ SOCAR ilə bağladığı sazişə uyğun olaraq sazişdə müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanan qiymətlə 2017-ci və sonrakı illərdə minimum təqribi 1.5 milyard kub metr qaz təmin etmək öhdəliyini daşıyır.

Gürcüstan hökuməti qarşısında qaz öhdəliyi

Gürcüstan Neft və Qaz Korporasiyası ("GNQK") və Gürcüstan hökuməti ilə imzalanmış sazişə əsasən AQTŞ sazişdə müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanan qiymətlə 2017-ci və sonrakı illərdə təqribi 0.5 milyard kub metr qaz təmin etməlidir.

OptionCo ilə alqı-satqı müqaviləsi

AQTŞ-nin Sauz Kaukazus Payplayn Opşn Qaz Kompani Limited ("OptionCo") ilə imzalanmış sazişə əsasən 1 oktyabr 2016-cı il tarixində başlayan və 1 sentyabr 2016-cı il tarixində başa çatan saziş ili ərzində 0.29 milyard kub metr qazla təmin etmək öhdəliyi var. Bundan sonra, 1 oktyabr 2016-cı il tarixində başlayan və 30 sentyabr 2017-ci il tarixində başa çatan növbəti saziş ili ərzində AQTŞ keçən saziş ilində sazişdə müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanan qiymətlə Gürcüstan ərazisindən CQBK vasitəsilə AQTŞ tərəfindən nəql edilmiş qazın maksimum beş faizi həcmində qaz çatdırılmalıdır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (davamı)

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar təəhhüdlər (davamı)

Şahdəniz layihəsinin 2-ci Mərhələsi üzrə Avropa Birliyi ilə uzunmüddətli qaz satış sazişləri (QSS)

2013-cü ilin sentyabr ayında SOCAR Avropa Birliyinin (AB) doqquz alıcısı ilə on AB QSM imzalamışdır və 2013-cü ilin dekabr ayında QSS-lər Şahdəniz HPBS-nin müddəti bitənə qədər AQTŞ-yə ötürülmüşdür (Şahdəniz yatağının hasilat həcmi azalanda yenidən SOCAR-a ötürmək şərti ilə). Başlama tarixi xüsusi mexanizmə ("funneling mechanism") əsasən 1 illik çərçivə dövrü ərzində müəyyən ediləcəkdir: 1 yanvar 2020-ci il tarixindən 1 yanvar 2021-ci il tarixinədək DEPA, Shell, Axpo (PSV) və E.ON (hazırda Uniper) üçün; 1 iyul 2020-ci il tarixindən 1 iyul 2021-ci il tarixinədək Axpo (WTB), GDF Suez (hazırda Engie), Gas Natural Fenosa, Enel, Hera və Bulqarqaz üçün. QSS-lər 2-3 illik hasilatın artırılma müddətlərini sazişlərdə nəzərdə tutulmuş qaydada və aşağıdakı maksimum illik çatdırılma öhdəlikləri ilə nəzərdə tutur: AXPO (PSV) 0.48 mlrd kub metr, GDF Suez (hazırda Engie) 2.64 mlrd kub metr, Gas Natural Fenosa 0.99 mlrd kub metr, E. ON (hazırda Uniper) üçün 1.45 mlrd kub metr, Shell 0.95 mlrd kub metr, Hera 0.3 mlrd kub metr, Enel 0.48 mlrd kub metr, AXPO (WTB) 0.96 mlrd kub metr, Bulqarqaz 0.94 mlrd kub metr, DEPA 1 mlrd kub metr.

Trans-Anadolu Boru Kəməri üzrə Qaz Nəqli Sazişi (TANAP QNS)

AQTŞ hasilatın artırılması dövründə, sazişdə müəyyən olunmuş qaydada, 6.1 milyard kub metr, 6.2 milyard kub metr, 7.2 milyard kub metr və 18 aydan sonra sabitləşmə dövründə 10.5 milyard kub metr illik ehtiyat ötürmə qabiliyyəti ilə və ötürmə qabiliyyətinin ehtiyatı üzrə 100% "daşı və ya ödə" şərti ilə TANAP QNS-nin iştirakçısıdır. Başlama tarixi xüsusi mexanizmə ("funneling mechanism") əsasən müəyyən ediləcək və 1 iyul 2019-cu il tarixindən 1 iyul 2021-ci il tarixinədək olan dövrə təsadüf edəcək.

Trans Adriatik Boru Kəməri üzrə Qaz Nəqli Sazişi (TAP QNS)

AQTŞ 9.08 mlrd kub metr illik ötürmə qabiliyyəti və TAP üzrə ilkin Rezervasiya Mərhələsində müəyyən edilmiş əlavə 0.46 mlrd kub metr illik tənzimlənən ötürmə qabiliyyəti ilə TAP QNS-nin iştirakçısıdır. Planlaşdırılmış başlanma tarixi 1 yanvar 2020-ci il tarixindən 31 dekabr 2020-ci il tarixinədək olan çərçivə dövrünə təsadüf edir.

TAP Təxirə salınmış Qaz Satış Sazişi

AQTŞ SOCAR ilə imzalanmış sazişə əsasən 1 may 2019-cu il tarixindən 31 dekabr 2020-ci il tarixinədək olan dövr ərzində (saziş şərtlərinə uyğun olaraq sazişə vaxtından əvvəl xitam verilməklə və ya sazişin müddətini uzatmaqla) 2019-cu ildə təxminən 3.66 mlrd kub metr və 2020-ci ildə 6.4 mlrd kub metr həcmində sazişdə göstərilmiş qiymətlə qaz təmin etmək öhdəliyi daşıyır.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan Şirkəti ("BTC Şirkəti") ilə alqı-satqı müqaviləsi

BTC Şirkəti ilə imzalanmış müqaviləyə əsasən AQTŞ müqavilə başa çatacağı tarixə qədər olan illər ərzində 0.16 milyard kub metr həcmində (BTC-nin illik alqı həcmi azaltmaq hüququ ilə) müqavilədə göstərilmiş düstur əsasında hesablanan qiymətlə qaz təmin etmək öhdəliyi daşıyır.

"Debottlenecking" Alqı-Satqı Müqaviləsi (Şahdəniz yatağında boruların genişlənməsi nəticəsində əlavə hasil edilən qaz üzrə alqı-satqı müqaviləsi)

AQTŞ SOCAR ilə imzalanmış müqaviləyə əsasən 1 yanvar 2017-ci il tarixindən 30 iyun 2018-ci il tarixinədək olan dövr ərzində müqavilədə göstərilmiş qiymətlə və aşağıdakı həcmlərdə qaz təmin etmək öhdəliyi daşıyır: 2017-ci ildə 1.3 mlrd kub metr və 2018-ci ildə isə 0.64 mlrd kub metr.

BOTAŞ Qaz Nəqli Sazişi (BOTAŞ QNS)

TANAP hasilatın artırılması dövründə, sazişdə müəyyən olunmuş qaydada 1.9 milyard kub metr (başlanğıc tarixindən etibarən 12 aylıq dövr), 3.8 milyard kub metr (sonrakı 12 aylıq dövr) və başlanğıc tarixindən 24 ay sonra sabitləşmə dövründə 5.7 milyard kub metr illik ehtiyat ötürmə qabiliyyəti ilə BOTAŞ QNS-nin iştirakçısıdır. Başlanğıc tarixi 1 may 2018-ci il tarixindən (daxil olmaqla) 30 iyun 2018-ci il tarixinədək (daxil olmaqla) olan dövrə təsadüf edəcək.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (davamı)

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar təəhhüdlər (davamı)

SOCAR Qaz Nəqli Sazişi (SOCAR QNS)

Bu QNS-ə uyğun olaraq, başlanğıc tarixi (06 mart 2036-cı il) daxil olmaqla həmin gündən etibarən SOCAR TAP AG-yə sazişdə müəyyən edilmiş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə hər bir giriş və çıxış məntəqəsində ehtiyat ötürmə qabiliyyətinin hər bir qeydiyyatı ilə bağlı faktiki aylıq ödəniş məbləğini ödəyəcək. TAP AG SOCAR-a yuxarıda göstərilən müvafiq giriş və çıxış məntəqələrində təbii qazın nəql edilməsi üçün bir qaz günü üçün kVs (kilovat/saat) ilə ifadə edilmiş maksimum qaz sərfinə bərabər olan ehtiyat ötürmə qabiliyyətini təmin edəcək: Kipoi giriş məntəqəsində – bir qaz günü üçün 287,318,605 kVs; SRG çıxış məntəqəsində – bir qaz günü üçün 242,999,147 kVs; Komotini çıxış məntəqəsində – bir qaz günü üçün 44,319,458 kVs.

Çərçivə Sazişi

17 dekabr 2013-cü il tarixində AQTŞ SOCAR ilə QSS-lərin Novasiyası və Ötürmə Qabiliyyətinin Transferi ilə əlaqədar Çərçivə Sazişi üçün Qaydalar Protokolu ("Qaydalar Protokolu") imzalamışdır. Qaydalar Protokolunun qüvvəyə minməsi məqsədilə SOCAR ilə yekun Çərçivə Sazişinin imzalanması haqqında danışıqlar aparılmışdır. Çərçivə Sazişi 2036-cı ildən sonra uzunmüddətli QSS-lərin ötürülməsinə və QNS-lər üzrə ötürmə qabiliyyətinin AQTŞ-dən SOCAR-a köçürülməsinə aiddir. Çərçivə Sazişi 19 oktyabr 2016-cı il tarixində imzalanmışdır.

Təxirə Salınmış Alqı-Satqı Müqaviləsi üzrə təəhhüd ("TSASM")

2014-cü ilin iyul ayında Qrup Şahdəniz layihəsində 10% iştirak payının və AQTŞ-də 8% iştirak payının AzSD-dən və CQBK şirkətində 10% iştirak payının AzSCP-dən alınması üçün TSASM imzalamışdır. Müqavilənin müddəalarına uyğun olaraq Qrup bu alışıqlar üçün AzSD-yə və AzSCP-yə avans ödənişləri etməlidir, nəzarət isə müqavilənin qüvvəyə minməsi üçün zəruri şərtləri yerinə yetirilməklə 2023-cü ilin mart ayında Qrupa keçməlidir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində Qrup AzSD-yə 535,032 ABŞ dolları (2015-ci il: 536,087 ABŞ dolları) məbləğində ödənişlər etmək və 31 dekabr 2020-ci ilədək AzSD-nin Şahdəniz layihəsinin 2-ci mərhələsi ilə əlaqədar ödəmə tələblərinə bərabər irəliləyiş ödənişləri etmək öhdəliyini daşıyır. Bundan əlavə, Qrup 31 dekabr 2020-ci ilədək AzSCP-nin CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsi ilə əlaqədar ödəmə tələblərinə bərabər irəliləyiş ödənişləri etmək öhdəliyini daşıyır.

BOTAŞ ilə maliyyələşdirmə müqaviləsi ("Maliyyələşdirmə Müqaviləsi") üzrə təəhhüd

BOTAŞ tərəfindən TANAP A.Ş.-dən səhmlər alındıqdan sonra 26 may 2014-cü il tarixində SOCAR və BOTAŞ BOTAŞ-ın TANAP A.Ş.-dəki 5 faiz səhmlərini maliyyələşdirməsi məqsədilə maliyyələşdirmə müqaviləsi imzalamışdır. 13 mart 2016-cı il tarixində Qrup SOCAR və BOTAŞ ilə maliyyələşdirmə müqaviləsi üzrə bütün hüquq və öhdəliklərin SOCAR-dan Qrupa ötürülməsi barədə novasiya müqaviləsi imzalamışdır. BOTAŞ ilə razılaşmaya uyğun olaraq, Qrup, TANAP əməliyyatlara başlayana qədər, TANAP A.Ş.-nin gələcək ödəniş tələblərində BOTAŞ-ın 5 faizlik payını maliyyələşdirmək üçün BOTAŞ-a faizsiz kredit vermək öhdəliyini daşıyır.

25. Cari biznes mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatı

Qrupun əməliyyatları əsasən Azərbaycan və Türkiyə Respublikalarında həyata keçirilir. Yeni inkişaf edən bazar iqtisadiyyatı dövləti olduğu üçün, Azərbaycan Respublikası hal-hazırda daha yetkin bazar iqtisadiyyatına xas olan inkişaf etmiş biznes və tənzimləyici infrastrukturunu yaratmaqdadır.

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa, hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturunu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə bu islahatlar və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

25. Cari biznes mühiti (davamı)

Azərbaycan iqtisadiyyatı (davamı)

Xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinin nəticəsində Azərbaycan manatı 21 fevral 2015-ci il tarixində ABŞ dollarına qarşı 34% devalvasiya etmişdir. Devalvasiyadan əvvəl və sonra olan məzənnələr müvafiq olaraq 1 ABŞ dolları üçün 0.786 AZN və 1.050 AZN olmuşdur. 21 dekabr 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı iri valyutalara qarşı daha 47% devalvasiyaya uğradı. İkinci devalvasiyadan sonra Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan manatının üzən məzənnə dərəcəsinə keçməsinə elan etmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində Azərbaycan manatının məzənnəsi bir ABŞ dolları üçün 1.594 AZN ilə 1.7707 AZN arasında dəyişmişdir.

Şirkətin gələcək əməliyyat nəticələrinə, maliyyə vəziyyətinə və biznes perspektivlərinə hazırda müəyyən edilə bilinməyən şəkildə mənfi təsir göstərə biləcək iqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı qeyri-müəyyənliklər davam edir. Sonrakı dövrdə xam neftin qiymətində əhəmiyyətli dəyişikliklər müşahidə edildi. Şirkətin rəhbərliyi xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinin Şirkətin gələcək likvidlik vəziyyətinə, əməliyyat nəticələrinə mənfi təsir göstərə biləcəyini və neft-qaz aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatının ayrılmasına səbəb ola biləcəyini təxmin edir.

Azərbaycan hökuməti cari iqtisadi çətinliklərə cavab olaraq islahatları sürətləndirmək və iqtisadi sistemi dəstəkləmək planlarını bəyan etmişdir.

Şirkətin rəhbərliyi cari şəraitdə baş verən dəyişiklikləri izləyir və Şirkətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün lazım hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görür.

Türkiyə iqtisadiyyatı

Türkiyə iqtisadiyyatının ötən illərin iqtisadi göstəriciləri ilə dəqiq təsdiq edilən güclü inkişafı müəyyən dərəcədə Türkiyənin çox asılı olduğu zəifləmiş Avropa bazarlarının təsirinə məruz qalmışdır. Türkiyə hökuməti xarici bazarlarda zəifləməni kompensasiya etmək məqsədilə yerli tələbatı bərpa etmək üçün yeni siyasət və tədbirlər tətbiq etməyə başlamışdır.

Hal-hazırda Qrupun fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Şirkətin nəticələri və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Təqdim olunan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına həmin qeyri-müəyyənliklərin gələcək aydınlaşdırılması nəticəsində meydana çıxacaq düzəlişlər daxil deyildir. Belə düzəlişlər, mövcud olduğu halda, üzə çıxdığı və qiymətləndirilə bildiyi dövrdə hesabatda daxil ediləcəkdir.

26. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Nizamnamə kapitalında artım

Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində SOCAR Qrupun kapitalına 74,713 ABŞ dolları məbləğində vəsait qoyuluşu etmişdir. Bu vəsait qoyuluşu Azərbaycan manatı ilə edilmiş əvvəlki vəsait qoyuluşunun bir hissəsi ilə eqləqədar məzənnə fərqiindən yaranmış 31,481 ABŞ dolları məbləğində zərərin qarşılmasını daxil etmişdir.

Əlavə borc öhdəlikləri

2017-ci ilin yanvar ayında Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə Qrup arasında TANAP layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün cəmi 400,000 ABŞ dolları məbləğində kredit razılaşması imzalanmışdır.

26 yanvar 2017-ci il tarixində Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı ilə Qrup arasında TANAP layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün cəmi 600,000 ABŞ dolları məbləğində kredit razılaşması imzalanmışdır.

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

26. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr (davamı)

Əlavə borc öhdəlikləri (davamı)

2017-ci ilin mart ayında Şirkət 1 milyard ABŞ dolları məbləğində Dövlət zəmanətli 1-ci dərəcəli təminatlı istiqrazlar ("Əlavə istiqrazlar") emissiya etmişdir ki, bunlar da İstiqrazlarla eyni ardıcılığı formalaşdırmaq üçün cəmlənmişdir. Əlavə istiqrazlar 74,690 ABŞ dolları məbləğində mükafatla emissiya edilmişdir və ödəmə müddəti tamamlanana qədər hər yarım ildən bir 24 mart və 24 sentyabr tarixlərində ödənilməli olan illik 6.875% dərəcəsi ilə faizlər hesablanır. Əlavə istiqrazların müddəti 24 mart 2026-cı ildə başa çatır və bu istiqrazlar İrlandiya Fond Birjasında qeydiyyatda alınmışdır.

2017-ci ilin may ayında Asiya İnkişaf Bankı ilə Qrup arasında ŞD layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün 500,000 ABŞ dolları məbləğində kredit müqaviləsi imzalamışdır.

Borc öhdəliklərinin ödənilməsi

28 fevral 2017-ci ildə Qrup ABB-dən alınmış 176,000 ABŞ dolları məbləğində krediti qaytarmışdır. 16-cı Qeydə bax.